

A collage of puzzle pieces. The top part shows a landscape with tall, thin trees and rolling hills under a blue sky. The middle part shows a road or path. The bottom part shows more puzzle pieces, some of which are light blue. The overall theme is a landscape or a journey.

Drecera

Jordi Feu i Gelis

Mètode de Truc

Proposta pedagògica per a joves escoltes i guies

Mètode de Truc

Proposta pedagògica per a joves escoltes i guies

Jordi Feu i Gelis

Minyons Escoltes i Guies
de Catalunya

Drecera

Aquesta obra és lliure i està sotmesa a les condicions d'ús d'una llicència Creative Commons. Es pot redistribuir, copiar i reutilitzar, sempre i quan es faci sense afany de lucre i esmentant el seu autor: Minyons Escoltes i Guies de Catalunya. Es pot trobar una còpia completa de la llicència a: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/deed.ca>

Sou lliure de:

- copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra
- fer-ne obres derivades

Amb les condicions següents:

- Reconeixement. Heu de reconèixer els crèdits de l'obra de la manera especificada per l'autor o el llicenciador (però no d'una manera que suggereixi que us donen suport o rebeu suport per l'ús que feu l'obra).
- No comercial. No podeu utilitzar aquesta obra per a finalitats comercials.
- Compartir amb la mateixa llicència. Si altereu o transformeu aquesta obra, o en genereu obres derivades, només podeu distribuir l'obra generada amb una llicència idèntica a aquesta.

Això és un resum del text legal de la llicència completa: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/legalcode.ca>

Autor: Jordi Feu i Gelis

Comissió redactora: Daniel Palau i Vidal, Lluç Pejó i Climent (coordinadors) - Àmbit de Mètode i Formació
Trini Molist i Solvas - Comissariat General
Mireia Roca i Sala, Iván Sibillà García - Taula Pedagògica General
Guillem Vendranas i Franch - Equip de Formació d'Animadors/es de Truc (FORTRUC)
Jordi Ferrer i Fontanet (apartat 3: Els joves en l'escoltisme mundial)

Coordinació tècnica: Catalina Parpal i Pizà

Col·laboradors: Mario Díaz, Saad Zian - World Organization of the Scout Movement (WOSM)

Agraïments: Escoltes Catalans i Federació d'Escoltisme Valencià

Fotografia portada: Xevi Vilaregut Saez

Fotografies interiors: AEiG Comte Jofre V Rocapervera, AEiG Erol, AEiG Lo Manaix, AEiG Mare de Déu de Núria, AE Montnegre, AEiG Montpalau, AEiG Montserrat Xavier (Bruna Ricart), AEiG Pla de l'Estany, AEiG Rudyard Kipling, AEiG Tsunami, Demarcació Barcelonès, Demarcació Catalunya Central, Federació Catalana d'Escoltisme i Guiatge, TRUCADA, Krappweis i arxiu Minyons Escoltes i Guies de Catalunya (MEG)

Correcció lingüística: la Gumà Esteve

Disseny: Mar Serra Moya

Edita: Minyons Escoltes Guies Sant Jordi de Catalunya

Valldoreix (Barcelona), 2012

Col·lecció: Drecera, 3

Primera edició, novembre de 2012

ISBN 13: 978-84-616-1681-7

Dipòsit legal: B-31364-2012

Impressió: CEVAGRAF, SCCL

En col·laboració amb:

**Generalitat
de Catalunya**

«Cap persona no pot considerar-se educada
si no té la bona voluntat, el desig i la capacitat entrenada
per fer la part que li toca en el treball del món.»

Robert Baden-Powell

Índex

Presentació	11
-------------------	----

Primera Part /

El context en el qual s'inscriu el mètode	13
--	----

1. Aspectes introductoris.....	14
2. Els joves en la societat d'avui	18
3. Els joves en l'escoltisme mundial: la branca de Truc i la secció Ròver.....	24
4. La branca de Truc als agrupaments.....	30

Segona Part /

El nou mètode	35
----------------------------	----

5. La unitat de Truc	36
6. Els objectius de Truc.....	46
7. L'organització de Truc	60
8. La metodologia de Truc.....	64
8.1. Les dimensions	66
8.2. Les fases.....	68
8.3. Els dinamismes	92
9. L'animador/a	100
10. Solucionari	106

Presentació

El llibre que teniu a les mans tanca una qüestió oberta en la proposta pedagògica de Minyons Escoltes i Guies de Catalunya, ja que completa la revisió dels mètodes recollida per a la resta de branques de l'escoltisme i el guiatge en el llibre *Codi obert. Programari lliure per a caps*, editat el febrer del 2008. Aquest llibre és, doncs, en part i només en part, la resolució d'una tasca pendent, d'una feina endarrerida.

Perquè el temps no passa en va, i això fa que, tot i ser un volum complementari del *Codi obert*, el nou *Mètode de Truc* sigui un text elaborat, pensat i redactat ja entrats en la segona dècada del segle XXI. Han passat moltes coses des d'aleshores, en els àmbits intern i extern de l'escoltisme i el guiatge, i aquest pas del temps, accelerat, hi és present –a vegades volgudament, a vegades com a resultat d'una reflexió feta en un moment diferent, en un context social sensiblement diferent, i per una generació diferent...

Com s'explica amb més detall a la part introductòria, el treball de reflexió i desenvolupament d'aquesta proposta ha comptat amb la participació el més àmplia i representativa possible. És, per tant, fruit d'un procés de deliberació compartit amb moltes persones amb responsabilitats diverses i concepcions distintes dins de Minyons Escoltes i Guies. Ahhora, hem incorporat també mirades externes que eixamplessin la nostra perspectiva.

Al costat d'aquesta voluntat participativa i aglutinadora de concepcions i sensibilitats, hem volgut que fos una proposta educativa rigorosa, assentada sobre fonaments pedagògics i sociològics sòlids i vigents. Per això, l'autoria d'aquest text correspon a Jordi Feu i Gelis, sociòleg i professor de la Facultat d'Educació de la Universitat de Girona, que ha assumit l'orientació pedagògica de tot el procés d'elaboració del mètode i dels treballs de la Comissió encarregada, així com bona part de la redacció del llibre.

El resultat és, com podreu veure, un mètode truc ambiciós, rigorós, atractiu i viable. Una proposta educativa per a joves que homologa l'escoltisme i el guiatge català amb el Moviment mundial i que ahhora és l'expressió de la nostra pròpia idiosincràsia i tradició educativa, i de la vigència extraordinària de la proposta escolta i guia per a la construcció, avui més que mai, d'un món millor.

Trini Molist i Arnau Garcia

Comissaris generals de Minyons Escoltes i Guies de Catalunya

>>>
>>>
>>>

El context en què s'inscriu el mètode

> > >

1.

Aspectes introductoris

Antecedents

La darrera proposta metodològica de la branca de Truc data de l'any 1996. De llavors ençà s'han encadenat diferents temptatives de reformular el mètode de la branca, d'una banda, i l'encaix de les unitats de Truc en els agrupaments, de l'altra.

Aquest procés profund de reflexió, que es va nodrir de l'estudi comparatiu amb altres escoltismes europeus i va incorporar conceptes renovadors com ara xarxa, implicació social o Aprenentatge Servei, va desembocar en el projecte XarxaTruc, un model modernitzador que ha orientat els intents de dinamització de la branca durant els darrers anys.

No obstant això, la implementació de XarxaTruc ha estat difícil per la seva complexitat organitzativa, i va deixar al descobert alguns aspectes no resolts pel que fa a l'encaix de la branca tant en els agrupaments com en l'organització general del Moviment.

Per això, la publicació de la renovació de mètodes *Codi obert. Programari lliure* per a caps es va fer sense que s'hi pogués incloure la proposta de Truc, de manera que la definició d'un mètode per a aquesta branca quedà pendent i es va establir com una tasca prioritària en el Pla Triennal 2009-2012.

Per què i per a què un llibre com aquest?

Un llibre com aquest és necessari perquè omple un buit important. S'ha fet amb la intenció que els animadors i animadores de Truc disposin d'un llibre útil, complet i ric. Un llibre que presenta una proposta renovadora i viable que inclou les dimensions ideològica, pedagògica i organitzativa, i que vol facilitar l'encaix de la branca en els agrupaments.

El mètode que aquí presentem ha de ser, en primer lloc, la pauta que permeti als agrupaments en general, i als animadors i animadores de Truc en particular, aplicar una proposta pedagògica atractiva i significativa per als joves trucaires. A més, ha de servir també per orientar les estratègies de dinamització i difusió de la proposta per al conjunt del Moviment, a fi que esdevingui una realitat pràctica amb les adaptacions particulars a cada context i a les característiques pròpies de cada cau.

Com s'ha fet?

El document que teniu a les mans és fruit d'un treball extens i sistemàtic, plantejat a principi del curs 2010-2011 i desenvolupat entre el mes de gener de 2011 i el mes de juny de 2012.

El motor d'aquest treball ha estat una Comissió integrada per persones representatives del Comissariat General i de la Taula Pedagògica General, de l'Equip de Formació d'Animadors i Animadores de Truc (FORTRUC) i per representants de les demarcacions amb projectes específics de dinamització de la branca de Truc. La Comissió ha estat coordinada per l'Àmbit de Mètode i Formació i liderada per Jordi Feu, sociòleg i professor de la Facultat d'Educació de la Universitat de Girona, que, a banda d'assumir la direcció pedagògica del projecte, és també l'autor de bona part del text.

La Comissió no ha treballat sola, ans al contrari. En tot moment ha procurat forni-se d'un gran nombre d'aportacions qualificades (històriques i actuals, internes i externes, nacionals i internacionals...) per a l'elaboració del nou mètode. Per això, s'han convocat espais de discussió i contrast en els òrgans generals de Minyons Escoltes i Guies de Catalunya, s'ha celebrat un Seminari d'estiu sobre propostes educatives per a joves obert a caps d'agrupament i animadors i animadores de Truc, s'han analitzat propostes anàlogues d'arreu dels Països Catalans i s'ha comptat amb la interlocució amb experts internacionals.

Tot plegat ha permès, doncs, engendrar una proposta meditada, justificada i ponderada, que respon a la voluntat renovadora i viable a què ens emmenaven els objectius. Una proposta coherent i consistent, segurament més poderosa que llampant, més evolutiva que revolucionària, més subtil que trencadora, més ambiciosa que atrevida. Una proposta més per degustar que per deglutir, i sobretot més per poder-la servir a la taula dels nostres trucaires que perquè es quedi eternament en els llibres de receptes.

A qui va adreçat?

El mètode Truc és en primer lloc per a tu, animador o animadora. Perquè puguis valorar el tresor que tens entre mans, per ajudar-te a prendre consciència del sentit profund de la teva tasca i, sobretot, perquè puguis orientar la teva acció i regular el procés educatiu amb els trucaires durant els dos anys en què seràs una persona molt important per a ells i elles, i segurament els deixaràs empremta per a la resta de la seva vida.

També és per a vosaltres, Equip d'Agupament, perquè us ajudi a incardinar el Truc d'una manera plena i satisfactòria en l'agrupament, amb coherència i continuïtat amb la línia educativa de totes les branques, perquè us permeti fer partícip i còmplice el Consell a l'hora de cercar els animadors i animadores més apropiats per assumir l'enorme responsabilitat de liderar la unitat de Truc.

I també és per a tu, responsable pedagògic/a o de branques, perquè t'ajudi a orientar la dinamització de Truc a la teva demarcació, perquè t'ajudi a identificar els punts forts i els aspectes de millora que cal treballar al teu territori.

Finalment, aquest document també és per a tu, lector curiós, que vols conèixer de primera mà una proposta educativa per a joves, pensada per a i des de l'escoltisme i el guiatge català en un moment de canvis sobtats i de reptes ingents, en què l'aventura, sempre desitjable per als escoltes i les guies, sembla esdevenir també el millor camí per al conjunt de la nostra societat.

2.

Els joves en la societat d'avui

Tot i que encara no hem entrat de ple en la qüestió, ja podem dir d'entrada (perquè ben bé que ho sabeu) que Truc és una branca de joves. La reflexió que ve tot seguit vol ser un intent d'aproximació sociològica a la realitat dels joves entès en un sentit ampli, per tenir una panoràmica del context en el qual probablement es troben els i les trucaires i perquè us situeu per començar.

Què vol dir ser jove?

.....

Certament, definir la joventut no és pas fàcil, perquè a banda de la definició que en fa l'Administració hi ha també una visió més sociològica i psicològica que denota la complexitat del tema.

L'Administració, empesa per la necessitat de promoure polítiques públiques envers aquest col·lectiu, ha definit la joventut com una etapa concreta de la vida de les persones que va entre 15 i 28 anys. Val a dir que aquesta franja no és fixa –ha anat canviant en els darrers anys–, no totes les administracions fixen el mateix període (la que us hem presentat és la de la Unió Europea) i la franja actual establerta com a vàlida per la Generalitat de Catalunya varia en funció del tema que es tracti¹.

1. Així, per exemple, quan es parla d'habitatge, s'entén que la joventut s'allarga fins a 35 anys.

Des de la perspectiva sociològica i en part també psicològica, la joventut és una etapa caracteritzada per uns components físics, psíquics i socials que s'inicia un cop es deixa l'adolescència i s'acaba a l'entrada de la vida adulta. La joventut és, per definició, un espai intermedi, és un moment de transició cap a l'adulthood amb tot el que aquesta comporta. Transició, però, cap on? Doncs cap a l'emancipació en el sentit més ampli de la paraula: emancipació econòmica (donada pel desenvolupament d'un treball remunerat que ha de permetre als joves guanyar-se la vida amb dignitat), emancipació familiar (se surt definitivament de la família d'origen per crear-ne una de pròpia) i emancipació en l'habitatge.

El fet que definim la joventut com una etapa de transició (al capdavant tot es ho són) no vol pas dir que no tingui sentit i entitat per ella mateixa. En conseqüència, com qualsevol etapa de la vida, és recomanable viure-la amb la màxima plenitud, creant, si és necessari, una identitat pròpia.

Joventut i transició

.....

La transició dels joves cap aquesta emancipació és una qüestió certament complexa i àmpliament debatuda pels sociòlegs que es dediquen a estudiar aquest col·lectiu. I ho és, com a mínim, per tres raons: per la multidimensionalitat d'aspectes susceptibles de ser emancipats, pel relaxament del procés d'emancipació en contextos de bonança i, en oposició, també per l'alentiment que imposen les situacions econòmiques vulnerables, com les que patim des del 2007.

Sobre la multidimensionalitat del procés d'emancipació, cal dir que, si bé la transició de la joventut a la vida adulta es dona principalment en els tres àmbits que s'han esmentat (economia/treball, família i habitatge), també és cert que es pot estendre a d'altres: emancipació formativa, emancipació identitària (durant l'adolescència i la joventut ens fem a nosaltres mateixos/es), etc.

Amb relació al relaxament de la joventut en època de bonança, una part important dels estudis sobre els joves fets durant els períodes de creixement econòmic i d'expansió de l'estat del benestar s'han centrat a destacar un fenomen molt curiós: l'acomodament dels joves a la situació juvenil, la qual cosa provoca un allargament –de vegades preocupant– d'aquesta etapa. Dit de manera planera: «quan tot és gras»,

molts joves es gronxen en aquest estat, fet que retarda la seva transició en totes i cadascuna de les dimensions que hem presentat anteriorment.

El fre per passar a la vida adulta, però, no sempre s'ha degut o es deu a decisions capricioses dels joves. En contextos de crisi econòmica (també crisi democràtica, política, social i ètica) com la que es viu des del 2007, l'accés a l'etapa adulta és difícil per les dificultats que tenen els joves per entrar al món del treball, per viure en un habitatge propi i per fer totes les transicions necessàries per accedir a la nova etapa.

La joventut com a construcció de les societats capitalistes i de consum

---

20

Deixant de banda la qüestió de la transició, però continuant encara amb altres explicacions abordades des de la perspectiva sociològica, la joventut també s'entén com una construcció social (és a dir, una invenció) feta a partir dels criteris imposats pel mercat, el consum i la moda. Dit en altres paraules: la representació social de la joventut, com també l'estètica que adopta i en part la defineix, no la trien (per paradoxal que sembli) els mateixos joves, sinó el mercat. El mercat capitalista, basat en un consum desenfrenat, compulsiu i amb data de caducitat molt prompta de tots els articles que produeix, crea tot un seguit de símbols, béns, espais, estètiques i altres manifestacions que, consumits acríticament pels joves, són el que els defineix com a tals.

De la joventut a les joventuts

Tanmateix, la mirada crítica que promou la sociologia insisteix en la necessitat de parlar de «joventuts» (en plural) i no pas de «joventut» (en singular) perquè, ben mirat, aquesta etapa de la vida ni tothom la viu igual ni de bon tros tothom li dóna el mateix sentit. Les transicions a les quals ens hem referit anteriorment no les fa de la mateixa manera un noi que una noia, una persona de 18 anys que una que en té 25, un autòcton que un estranger, etc. No direm que hi hagi tantes maneres de viure la joventut com persones joves hi ha, però sí que hi ha diferències substancials en funció del gènere, l'edat, l'origen geogràfic o la classe social.

Perplexitats, miratges i mentides sobre els joves

És interessant la gran quantitat d'explicacions distorsionades que hi ha sobre els joves. Explicacions, curiosament, produïdes majoritàriament per persones adultes que, arran d'una joventut frustrada o d'una joventut enyorada, escriuen relats tan desafortunats com esbiaixats que omplen l'opinió pública.

Són persones que pregonen que els joves són inconstants, irresponsables, ingenus, poc coherents, innocents, indecisos, poc conseqüents, apàtics, poc participatius, poc dialogants (incomunicatius), escassament interessats pel món, despreocupats pel que passa al seu entorn, poc crítics, hedonistes (avesats a les drogues, a l'alcohol o al sexe sempre i a tota hora), poc encertats en els judicis, intolerants, consumistes, caòtics, mal educats, provocadors, poc compromesos, desconexors dels límits, poc entusiastes... i podríem anar afegint més atributs.

És probable que els professionals que treballen amb joves afirmen que hi ha algun jove amb les característiques que s'acaba de descriure, però no hi ha cap professional qualificat que consideri que tots els joves, ni tan sols la majoria, responen a aquest patró. L'escoltisme i guiatge segur que en tenen una percepció més positiva.

La joventut que promou l'escoltisme i el guiatge

L'escoltisme i el guiatge és un bon antídote contra aquesta manera de veure els i les joves perquè la proposta educativa del Moviment i molt especialment la de Truc va per una altra banda. Veureu que tant el mètode que tradicionalment s'ha aplicat com el que proposem en aquest llibre consideren que els joves són persones amb interessos propis i amb neguits particulars, són subjectes amb interessos manifestos i latents, són persones que s'estan fent. Consideren els joves com éssers capaços de plantejar i fer projectes transformadors; confien en el jove i li donen responsabilitats que objectivament pot assumir.

El mètode truc, intentant captar els interessos dels nois i noies i fent tot el possible per comprendre'ls, els vol seduir amb una proposta atractiva; vol substituir l'obsessió per l'«activisme» per l'acció pensada, raonada, reflexionada i viscuda en petit grup.

I si, a més, la tasca de l'animador/a es fonamenta en la coherència, en una feina feta amb estil propi i planer, si no confon els papers (amic, col·lega, etc.), si estima els seus nois i noies, si els estimula, si els dóna eines per a la reflexió, si els escolta, si els ofereix espais educatius i socials on puguin posar en pràctica valors i experiències, si els dóna responsabilitat, si els transmet tota una sèrie de valors defugint les formes estereotipades (sermons, «el dia de...», «la setmana de...»); si estableix límits clars, coherents, persistents i negociables; si els deixa espais perquè experimentin, i, molt important, si malgrat tot això l'animador/a està disposat/ada a perdre la partida sense que això li causi frustració, segur que contribuirà a forjar joves com cal.

3.

Els joves en l'escoltisme mundial: la branca de Truc i la secció Ròver²

Truc és el nom que donem a Minyons Escoltes i Guies de Catalunya (MEG) a l'entorn d'aprenentatge que el Moviment Escolta i Guia ofereix als qui segueixen l'última part del «camí» que porta a la vida adulta. És, doncs, l'etapa final de l'oferta educativa del Moviment Escolta i Guia. Vet aquí la definició que empra l'Organització Mundial d'Escoltisme, de la qual MEG forma part (a través de la Federació Catalana d'Escoltisme i Guiatge), per referir-se a la secció Ròver, a la qual nosaltres hem donat una forma pròpia com a branca de Truc.

I és que ningú se sorprendrà en descobrir que l'aventura de créixer i aprendre mitjançant el mètode escolta i guia significa l'exploració de les necessitats i característiques de cada societat, al mateix temps que reclama l'acceptació d'uns criteris comuns. Uns criteris bàsics com ara que l'escoltisme i el guiatge:

Es duen a terme al si d'una **branca**.

Formen part d'un cicle formatiu que engloba infants, joves i **joves-adults**.

Es desenvolupen al si d'una **comunitat** formada per persones (individus) que s'estructura en **grups** (branques, petits grups, comissions, equip de caps, equip de pares...).

Formen l'**individu**, fent-lo créixer com a persona i dotant-lo de **valors**.

Contribueixen a la **societat**, millorant-la i transformant-la.

Proporcionen coneixement en diferents aspectes o **dimensions**.

2. Aquest apartat ha anat a càrrec de Jordi Ferrer i Fontanet

Reconeixen el **progrés** personal i l'aprenentatge significatiu.

Es basen en la **vivència**.

Construeixen **democràcia**.

Requereixen **compromís** i respecte.

Abracen l'**espiritualitat**.

Gaudeixen de la **natura**.

Tornant a la definició inicial, convindrem ràpidament que Truc és una branca clau, perquè clou el procés de l'oferta educativa que proporcionen l'escoltisme i el guiatge. El que ve després de Truc és una altra història, tan rica i interessant com ho pot ser el fet d'haver estat un escolta o una guia. Però és una altra història que es durà a terme amb el compromís, el coneixement, la responsabilitat i la voluntat de contribuir positivament a la millora de la societat –i de l'escoltisme i el guiatge, si s'escau– des d'un altre rol. Després de Truc, el que hi ha és un compromís ferm de l'individu amb allò que vol ser i amb allò que vol fer, després d'haver-se adonat d'allò que el fa gaudir, d'allò que sap fer i d'allò que el commou i l'interessa. Amb Truc, doncs, s'acaba un «itinerari» educatiu i al mateix temps s'obren múltiples possibilitats d'acció i nous compromisos.

En aquest punt de la pel·lícula –més de cent anys després del naixement de l'escoltisme– hi ha ben poques qüestions relacionades amb els plantejaments metodològics i educatius que no s'hagin debatut o estandarditzat en algun lloc o altre del planeta on l'escoltisme i el guiatge són vigents. D'aquesta manera, si fem el que podríem anomenar «escoltisme comparat», no ens ha de ser gaire difícil copsar –amb la mateixa intensitat– aquells elements que configuren una diversitat existent i aquells altres que creen una cosmogonia compartida. Altrament dit, un

conjunt de criteris, marcs educatius i propostes metodològiques que, si bé no són coincidents, ens resulten familiars, i són sovint fins i tot similars i equiparables.

Per aquest motiu, la definició del primer paràgraf d'aquest capítol sobre què és Truc grinyola ben poc. No hi ha concrecions d'edat, ni un marc simbòlic descrit ni unes pautes a seguir. Això vol dir que no existeixen? No. I tant que hi són, i en veurem algun exemple il·lustratiu. Però en un moviment de gent compromesa com el nostre, no hi ha dubte a l'hora de valorar com a punts forts el bagatge acumulat i el coneixement experiencial adquirit.

Empowering Young Adults, Guidelines for the Rover Scout Section és el document de referència vigent en l'àmbit mundial amb relació a la branca de Truc. El concepte de *guidelines* que hi apareix vol dir precisament això, una pauta des d'on començar a reflexionar i concretar una proposta metodològica que s'adapti a cada realitat i a cada generació.

Molt resumidament, el mètode escolta i guia per a joves-adults (ròvers o trucs) hauria de considerar el coneixement d'un mateix (*self*), el servei als altres (*others*), la implicació social (*society*), el gaudi de la natura (*nature*) i l'experiència espiritual (*spirituality*).

També, a tall d'exemple, hi ha tendències més o menys estandarditzades quan parlem de Truc:

- **Joves-adults de 16 a 22 anys**

És a dir, una branca amb menors i majors d'edat. L'edat d'inici sol ser entre 16 i 18 anys, atès que la branca de Pioners i Caravel·les no existeix a tot arreu. L'edat d'acabar el Truc també varia, tot i que a moltes regions europees sol finalitzar a 21 anys, amb excepcions per dalt i per baix, però difícilment inferiors a 19 anys ni superiors a 25. El que sí que serien trets comuns en l'àmbit internacional és una durada mínima de tres anys i que no hi ha una vinculació directa entre ser truc i fer de cap. **Són processos diferents.**

- **Branca escolta**

S'entén que Truc és una branca i que, per tant, el mètode escolta i guia hi té cabuda. A gairebé tot arreu, la branca de Truc és la branca amb menys ràtio, i es

constata que hi ha un fenomen comú d'abandonament de la pràctica escolta abans d'arribar a aquesta edat.

- **Comunitat Ròver**

Hi ha propostes metodològiques encaminades a reforçar el concepte de «comunitat Ròver» en què la pertinença a la branca no es discuteix, però sí que es trenca la pertinença al cau local, i Truc esdevé una branca que es vertebrava a escala associativa o nacional. Una altra derivada metodològica és la que promou un treball en petits grups en funció dels interessos de cada trucaire, prioritant el seu interès particular.

- **Animador/a**

La figura de l'animador/a és la de l'adult que acompanya els i les joves en aquesta darrera etapa formativa. En el món anglosaxó hi predomina el concepte de *facilitator*, ja que s'entén que els trucaires duen a terme el seu propi projecte dins d'un marc d'escoltisme i guiatge.

- **Marc simbòlic**

El treball de la Llei i la Promesa té un sentit especial a Truc, ja que és una bona oportunitat per fer-lo, revisar-lo o fer-lo de nou. D'altra banda, com que es clou una etapa important (l'última de l'itinerari!), prenen una importància especial elements rituals que ajuden a dimensionar la vivència d'aquesta etapa. És molt comú que, en lloc de fer una «festa de passos», es faci un ritual de «sortida» o comiat. El concepte del «camí», la «ruta», el «viatge» s'utilitza sovint per anomenar o il·lustrar metafòricament l'objectiu d'aquesta branca. «Guia la teva pròpia barca», en paraules de Baden-Powell en el seu llibre *Rovering to success*. Truc és un viatge cap a l'edat adulta, i el marc simbòlic que s'empra s'associa a conceptes de futur (a diferència de les altres branques, on s'utilitzen marcs simbòlics que es basen en elements del passat o de la fantasia) com la mobilitat o la descoberta de noves coses, i coincideix amb el desig o realitat pròpia dels i les joves de viatjar, descobrir noves realitats i perspectives i conèixer gent d'altres indrets.

- **Compromís social**

Atès que la missió de l'escoltisme i el guiatge és deixar el món millor de com l'hem trobat, no hi ha branca de Ròver al món que no tingui com a tret característic el compromís amb la seva societat. Tanmateix, aquest compromís no

ve induït, sinó que deriva d'un procés personal iniciat a les branques anteriors. A Truc, cal treure profit de la capacitat dialèctica i de judici reflexiu dels i les trucaires, de la mateixa manera que s'entén que la maduresa d'un trucaire permet dur a terme reflexions crítiques i compromisos fermes. Cal conèixer la nostra cultura per tal de copsar les necessitats de la nostra comunitat. És comú en moltes organitzacions escoltes i guies la participació en projectes de servei a la comunitat, trobades internacionals o serveis de cooperació i solidaritat internacional. De la mateixa manera, hi ha una vocació clara de millora de l'entorn natural, a partir de projectes en pro de la sostenibilitat, la cura permanent d'espais naturals i la realització d'activitats afavoridores del creixement personal, com el senderisme, travesses i el servei en vil·les escoltes. Truc és el moment de rendibilitzar al màxim el bagatge i coneixements adquirits, per tal d'encarar nous reptes i nous horitzons. La comunitat, la societat, el món. El barri, la ciutat, el país. La descoberta de l'altre, la solidaritat amb els altres i el servei als altres. La coneixença d'un mateix, els reptes personals i els valors compartits. Vet aquí els diferents elements que interactuen i reforcen la potència creativa, innovadora i transformadora del trucaire. Cal sortir de la zona de confort i explorar el medi social i el medi natural que ens condiciona, buscar quines necessitats hi ha i quins reptes hi trobem.

- **Assoliment personal**

Si en les etapes anteriors s'ha educat en valors, s'han emprat estratègies educatives basades en l'aprenentatge experiencial i vivencial, s'ha gaudit d'allò que es feia i s'ha entès per què es feia, a Truc pot ser un bon moment per reflexionar sobre què ha significat per a aquesta persona l'escoltisme i el guiatge. Quina motxilla s'emporta i què hi ha posat a dins. Tanmateix, durant els anys de Truc hi ha temps per fer aquest exercici i convidar el trucaire a pensar-hi. És molt comú en l'escoltisme i el guiatge internacional que en aquesta darrera etapa s'avalui l'assoliment personal (en relació amb els objectius pedagògics o educatius) i el reconeixement de les «eines» que cadascú ha adquirit, que l'ajudaran a fer front als desafiaments als quals s'enfrontarà. Es comparteix la idea que l'escoltisme i el guiatge et prepara per a la vida adulta per tal de desenvolupar amb responsabilitat una funció social que ajudi a millorar la societat o el món en el qual vivim. Des d'aquest punt de vista, l'autoconeixement i la capacitat de fer el bé esdevenen elements bàsics per començar a traçar nous camins.

El repte de Truc no és fàcil, atès que no es limita a cloure una etapa, sinó a cloure-la amb l'objectiu que l'individu contribueixi a la millora de la societat. Aquest és el consens a partir del qual s'aplica un mètode específic per als joves-adults. Teniu els capítols següents per comprovar-ho.

ANIMA'T!

Ets part d'una xarxa mundial...

Al llarg de la història, trucaires, animadors i animadores de ròvers d'arreu del món han fet i fan reunions, trobades, acampades, intercanvis i *jamborees* especialment dedicats a la branca de Truc (*roverway*).

En aquests espais internacionals (xarxa de trucs –*the rovernet*–, fòrums educatius, grups de treball de branques, projectes i serveis internacionals i webs especialitzades i a través de les xarxes socials) s'han compartit i contrastat idees, projectes i propostes de millora respecte de la darrera branca de l'itinerari escolta i guia.

D'aquí deriven experiències, recursos i propostes metodològiques que es posen al teu servei per si vols aprofundir-hi i implicar-t'hi. Alguns esdevenen materials de consulta prou interessants com aquest document que està al vostre abast, a cop de clic. Tafaneja'ls!

...que marca tendència

Actualment, a Europa, alguns dels aspectes que generen interès en els debats principals a l'entorn de la branca de Ròver se centren en qüestions com **el lideratge juvenil, la qualitat educativa, els projectes d'inclusió social, el mercat laboral, la creativitat i l'emprenedoria.**

4.

La branca de Truc als agrupaments

Com ja hem pogut entreveure en els antecedents, la branca de Truc és una qüestió complexa. Hi ha causes diverses que expliquen la dificultat per plantejar i posar en pràctica una proposta educativa consistent, estable i satisfactòria als agrupaments.

Seguint la formulació de Pau López a *Espais d'Aprenentatge*, davant de situacions complexes cal identificar els *epicentres*, les pedres de toc que, en moure-les, poden provocar una recol·locació de totes les altres.

El mètode truc, que és l'objecte principal d'aquest llibre, és un dels factors clau. És tan important que mereix tot un llibre com aquest. La qüestió metodològica, però, és només un dels epicentres.

Hi ha una segona pedra de toc que podríem anomenar *demogràfica*. Com es veurà també en el llibre, la configuració del grup de Truc (més petit que les altres unitats) i el desplaçament geogràfic dels i les trucaires en molts casos per raons d'estudi o de feina, fan que es tracti d'un grup molt fràgil tant des d'un punt de vista quantitatiu (quants som, de quant temps disposem per fer coses plegats) com qualitatiu (fins a quin punt ens podem concentrar en el Truc, quina predisposició tenim per donar-hi prioritat en un moment esclatant de la vida). La proposta que planteja aquest mètode té molt en compte aquests factors, i procura donar-los naturalitat i integrar-los com a elements del context propi de la branca. Però això no vol pas dir que perdin força o que deixin de ser condicionants que cal tenir molt en compte.

Un tercer factor molt important és el que en podríem dir la *consideració* de Truc a l'agrupament. Es tracta d'un aspecte delicat, en què es barregen situacions objectives (majoria d'edat, necessitats de relleu al Consell d'Agrupament...) amb concepcions adquirides en la manera de fer de l'agrupament, que potser cal revisar. Si bé alguns condicionants no els podem canviar perquè depenen de factors que nosaltres no controlem, les limitacions relacionades amb la concepció de Truc sí que estan en bona manera a les nostres mans.

Així, per canviar l'estatus de Truc dins l'agrupament cal que s'entengui que no és una etapa de transició cap a fer de cap, sinó una etapa culminant del procés educatiu de l'escoltisme i el guiatge. I això no són només paraules, sinó que cal compartir aquesta mentalitat al Consell i fer que l'Equip d'Agrupament la incorpori estratègicament, com a mínim en dos aspectes bàsics: com aconseguim respectar el temps d'estada a Truc enfront de la pressió per incorporar nous caps, i com donem importància, prioritzem i seleccionem els animadors i animadores (a aquesta darrera qüestió hi dedicarem un capítol en aquest llibre).

Un altre aspecte que és sovint motiu de controvèrsia és el paper que ha de tenir la branca de Truc dins el Consell d'Agrupament. Volgudament, no hem resolt aquesta qüestió en aquest llibre perquè, més enllà dels arguments a favor i en contra, hi ha moltes maneres diverses d'enfocar-ho ben vàlides totes elles. Sembla que el més adequat seria buscar fórmules que, alhora que promouen la implicació i la participació en l'agrupament i reconeixen en els trucaires el seu paper de «branca gran», no generin confusió (els trucaires són nois i noies encara dins del procés educatiu i no tenen responsabilitats respecte del conjunt de la tasca educativa de l'agrupament) ni condicionin la feina de l'animador/a ni del conjunt de caps.

Un darrer epicentre al voltant de Truc se situa més enllà de les parets de l'agrupament, i té a veure amb la capacitat del Moviment de saber generar espais per als trucaires (i més en general, dels joves escoltes i guies) al si de l'organització. Aquesta és una qüestió que donaria no per a un capítol, sinó per a tot un altre llibre sencer, i que no podem abordar en aquest perquè escapa clarament a allò que és la definició i la proposta educativa de Truc. Però cal aprofitar que ve a tomb per aclarir que, analitzant altres propostes educatives escoltes i guies per a joves en l'àmbit europeu, moltes tenen en compte espais de participació

i programes per a joves fora del mateix agrupament (i en etapes posteriors al nostre Truc) que arriben en alguns casos fins que tenen 25 anys.

En aquest sentit, l'experiència de XarxaTruc no hauria de caure en una via morta, sinó que ha de servir per repensar com s'han de configurar a MEG els espais, projectes o programes per a joves més enllà de l'etapa educativa a l'agrupament.

Per fer un tomb a Truc, no n'hi ha prou amb el nou mètode. Cal tenir en compte també, com a mínim, el temps que realment donem al grup de trucaires per desenvolupar el seu projecte, la mentalitat del Consell, la capacitat estratègica de l'Equip d'Agrupament, el perfil de l'animador/a i l'audàcia del Moviment per generar propostes per als joves escoltes i guies.

> > >
> > >
> > >

El nou mètode

> > >

5.

La unitat de Truc

36

En els capítols anteriors hem presentat una idea prou aclaridora del marc en què se situa la branca de Truc: ja sabem com són els joves d'avui, com l'escoltisme i el guiatge els vincula en clau pròpia, i quins factors cal tenir en compte als nostres agrupaments a l'hora de concebre la unitat de Truc.

De la mateixa manera que amb tres potes es pot construir un tamboret, amb aquests tres elements nosaltres podem començar a definir la proposta de Truc. I per fer-ho en condicions, el primer que ens cal és respondre algunes preguntes bàsiques:

Què és Truc? La culminació d'una etapa

Entenem el Truc com la darrera de les branques. Com bé sabeu, tot comença a Castors (de 6 a 8 anys), continua amb Llops i Daines (de 8 a 11 anys), Ràngers i Noies Guies (d'11 a 14 anys), Pioners i Caravel·les (de 14 a 17 anys) i finalitza a Truc.

Si bé totes les branques són importants i totes tenen les seves particularitats, Truc té quelcom d'especial per ser la darrera. És, per dir-ho d'alguna manera, la darrera anella d'una peça encadenada que té com a objectiu ajudar a fer persones autònomes, lliures i compromeses en el context d'un marc definit i diferenciat d'altres, com és l'escoltisme i el guiatge.

> > >

Truc és el tancament de l'etapa educativa dels nois i noies dins de l'agrupament; la culminació d'un procés educatiu que entrellaça diverses etapes connectades i amb un mètode propi.

Això no vol dir, és clar, que després de Truc ja no tinguem res més a aprendre: ho podem fer més endavant fent de cap o, encara més, assumint responsabilitats dins del Moviment Escolta i Guia. L'aprenentatge, quelcom essencial en el nostre Moviment, es pot fer tant a través de les formacions (que ens permeten adquirir coneixements i habilitats orientades a les tasques que hem de desenvolupar) com en els espais de participació i de decisió de l'agrupament o del Moviment, i també en altres espais informals.

El tancament d'etapa, la finalització d'un període, el punt final (o seguit, depèn com es miri) és bo fer-lo notar i, sobretot, viure'l d'una manera plena. De la mateixa manera que els ritus de pas en les societats tradicionals i també en les societats modernes (quan hi són) conviden les persones a entrar en un procés reflexiu intens, a veure's elles mateixes, a passar comptes d'on són, a preguntar-se com hi han arribat i què deixen enrere, recomanem que a Truc, a través del vostre treball, feu que els nois i noies prenguin consciència que acaben un procés.

ANIMA'T!

Convida els i les trucaires a viure una experiència de vida que contribueixi positivament al seu procés educatiu i maduratiu.

Ajuda els nois i noies a prendre consciència que acaben una etapa i a donar-hi tot el sentit.

En tant que darrera etapa, et convidem, animador/a, que facis viure als trucaires quelcom d'especial i singular, que els ofereixis una experiència de vida que els deixi una empremta important; una empremta que contribueixi positivament al seu procés educatiu i maduratiu en tots els sentits i en totes les direccions. Creiem que és bo que els convidis a viure una experiència de vida que quedi per sempre i que els empenyi a tenir-ne d'altres en el camí que aniran fressant.

En aquest fet d'«acabament» és convenient propiciar que facin un exercici crític d'autoanàlisi i d'introspecció que els ajudi a entendre el sentit de tot el que han après i del que han fet durant el seu pas per les diferents branques. Truc, entre altres coses, ens convida a posar ordre a tot un seguit d'experiències i maneres de fer que han contribuït a formar-nos com a persones en el marc d'una opció concreta.

Què s'hi fa, a Truc? Viure l'escoltisme i el guiatge en plena joventut

.....

La resposta completa a aquesta pregunta la trobareu un cop hagueu llegit tot el llibre (us caldrà una mica de paciència...). D'entrada, però, podem anunciar que a Truc ens proposem viure les opcions de l'escoltisme i el guiatge en plena joventut. I per concretar-ho una mica més, podem dir que a Truc ens **eduquem**, ens **comprometem** i **fem servei**, d'acord amb els principis bàsics de la Llei escolta, tenint cura d'un mateix, de nosaltres i dels altres.

Es tracta, com veureu amb detall més endavant, d'un procés multidimensional i interactiu que transita entre tres àmbits que es retroalimenten constantment: el personal (jo), el grupal (la unitat de Truc) i el comunitari (l'agrupament, el barri, el poble o ciutat, el país o el món). Aquests tres àmbits els trobarem a totes les fases de Truc, i combinats amb un ús astut dels dinamismes, han de desembocar inexorablement en un **apoderament** dels i les joves.

A Truc fem que els nois i noies siguin artistes del seu projecte personal, que siguin sabedors de la capacitat de transformació dels projectes col·lectius quan somiem junts i treballem en equip. Ajudem a fer persones preparades per al compromís dins i fora de l'agrupament, amb sentit del bé comú i amb esperit de servei, i els impulesem a participar activament en la vida cívica i comunitària.

A Truc ens **eduquem**, ens **comprometem** i **fem servei**, tenint cura d'un mateix, del grup i de la comunitat amb una orientació molt clara: l'**apoderament** dels i les joves i la transformació social.

Atès que les tres paraules clau que defineixen Truc són educació, compromís i servei, vegem ara com les definim en el nostre marc:

- **Educació**

Procés pel qual una persona, grup o col·lectivitat adquireix de maneres molt diverses coneixements, habilitats i destreses. L'educació a l'escoltisme i el guiatge i concretament a Truc diem que és una educació transformadora perquè canvia el que hi ha al seu voltant, alliberadora perquè ens fa més autònoms, responsables i lliures, i a més, l'educació escolta i guia comporta un benefici tant personal com col·lectiu que dignifica l'ésser humà i la societat.

- **Compromís**

Decisió lliure, voluntària i reflexionada mitjançant la qual una persona, grup o col·lectivitat es fa càrrec (en el sentit que es fa responsable) d'alguna cosa que generalment té una dimensió social. El compromís relaciona una voluntat, una idea amb tot un conjunt d'accions que en principi l'han de fer possible. Dit d'una manera simple però ben entenedora: el compromís connecta la teoria

amb la pràctica i en aquest sentit és un exercici de coherència. A l'escoltisme i el guiatge el compromís té tres nivells diferenciats que estan interconnectats. Ser trucaire vol dir, per exemple, comprometre's amb si mateix (jo em comprometo a exercir una ciutadania activa), amb el grup (jo em comprometo a tenir un paper dinamitzador a la meva branca) i amb la col·lectivitat (jo em comprometo a fer coses per un país millor). Generalment, tot i que varia molt en funció del tarannà de cada agrupament, el compromís té una dimensió pública: faig públic el meu compromís en una celebració.

- **Servei**

Acció lliure, voluntària i pensada mitjançant la qual una persona, grup o col·lectivitat fa alguna cosa per a un/s altre/s sense esperar res a canvi llevat de la gratificació personal o col·lectiva de sentir-se útil als altres, i per tant, en una mesura modesta però valuosa, ser protagonista de la construcció d'un món millor. A l'escoltisme i el guiatge el servei va dirigit a la comunitat, es fa en grup i vol buscar una millora de la situació en la qual intervé. El servei, no ho oblideu, també és font d'aprenentatge, tant individual com col·lectiu.

Per què Truc?

Ja hem vist, a tall introductori, què fem a Truc. Falta explicitar-ne, però, la raó, el motiu. Per què a Truc fem això i no unes altres coses? Segurament la resposta pot semblar òbvia, però val la pena deixar-ho dit.

A Truc es tracta de viure l'escoltisme i el guiatge en plena joventut. És a dir, volem viure les opcions que defineixen el nostre Moviment d'una manera adequada i atractiva per a nois i noies que es troben a l'inici del trànsit a la vida adulta.

A Truc vivim l'escoltisme i el guiatge en plena joventut, una edat en la qual les opcions del Moviment –el país, l'espiritualitat i l'educació– adquireixen una comprensió i una vivència més adultes.

Les guies i els escoltes optem pel **país**: a hores d'ara, els trucaires ja saben o si més no intueixen que el país no és una realitat externa i preconstruïda, sinó que es va fent permanentment. Compte! Perquè no es fa país de manera abstracta i impersonal. El país el fa la gent, les institucions, els grups i els col·lectius, les persones (anònimes o conegudes)... I encara hi podem dir més: el país el fan persones proactives i compromeses. Per això, el compromís és un element central a Truc i per això el servei és la manera més pedagògica d'exercir-lo.

Les guies i els escoltes optem per l'**espiritualitat**: la interconnexió constant entre el «món exterior» i el «món interior», l'exploració i la construcció de la dimensió íntima del jo, el cultiu de la sensibilitat envers tot el que ens envolta amb una mirada atenta i admirativa. L'empresa d'accions amb una forta empremta emotiva envers altres persones ens permet a Truc aprofundir en una recerca més intensa i més conscient de la transcendència. A Truc, doncs, ens eduquem posant molta atenció en la dimensió espiritual.

Les guies i els escoltes optem per l'**educació**: quan ens preguntàvem *què s'hi fa, a Truc* ja hem dit que ens hi eduquem. L'escoltisme i el guiatge és per definició un moviment educatiu, i en totes les branques l'educació, centrada en el protagonisme dels nois i noies, és quelcom essencial i bàsic. A Truc, però, l'educació adopta un matís important: els processos d'aprenentatge, d'adquisició de coneixements, valors i normes; les descobertes que duem a terme, etc., s'adeqüen al grau de maduresa dels i les trucaires, entesos com persones amb una capacitat reflexiva plenament desenvolupada i amb un grau elevat de maduresa. Aquestes dues condicions són les que ens exigeixen que en tot moment fem explícites les nostres intencions, que mostrem els motius de les accions que volem dur a terme i que valorem els aprenentatges que n'extraïem de la manera més exhaustiva i àmplia possible, considerant totes les dimensions de la persona.

D'altra banda, a Truc es dóna una autonomia molt elevada en la gestió de la unitat, com també en el plantejament i desenvolupament dels projectes i les accions que conformaran el conjunt d'espais i moments d'aprenentatge. L'educació a Truc ha de fer possible que els trucaires siguin capaços d'escollir allò que volen fer, com, quan i amb qui ho volen fer, passant-ho sempre pel sedàs de la consciència reflexiva i crítica. Parafrasejant l'informe Delors, podem dir que a Truc *aprenem a aprendre* amb consciència plena.

Qui forma part de Truc?

En principi «són faves comptades»: Truc està format per un grup de nois i noies joves entre 17 i 19 anys i l'equip d'animadors/es. Tanmateix, si hi donem més voltes veurem que és una qüestió una mica més complexa: d'una banda, són nois i noies que viuen un moment vital particular definit pel canvi i, de l'altra, estem parlant d'un grup heterogeni.

Temps de canvi: continuïtat i ruptura

Un primer aspecte molt important és el moment de canvi que viuen els nois i noies en aquesta etapa. Cal tenir present que els trucaires hi entren com a menors i en surten com a majors d'edat; hi accedeixen com a estudiants de secundària i en surten com a universitaris o com a treballadors/es; hi entren vivint amb la família al poble o ciutat on han viscut sempre i en surten, malgrat les dificultats actuals per independitzar-se, compartint pis d'estudiants o vivint amb companys i companyes en l'espera de poder viure el seu propi projecte de vida, etc.

Enmig de l'etapa de Truc els nois i noies viuen un canvi profund dels hàbits, dels cercles de relació i també de les seves expectatives vitals, de la seva autopercepció.

En aquest context de canvi, viscut per alguns com a ruptura i pèrdua de referents, Truc esdevé un espai molt especial: un espai de continuïtat que implica confort i confiança, un espai conegut i segur, un espai format per «la colla de tota la vida», «els amics de sempre i per sempre». Alhora, el cau pot representar el passat, el «quan érem marrecs» enfront del «ara estic en un altre rotllo». Saber identificar aquests sentiments i integrar-los amb naturalitat forma part del «joc» de Truc.

Nois i noies diversos i animadors/es... heterogenis

Els trucaires no són tots iguals. Res d'estrany, d'altra banda; això també passa a la resta d'unitats i més enllà del cau, a la societat que ens envolta. Però si en aquest mètode posem un èmfasi especial en la qüestió de la diversitat és perquè el reconeixement i la gestió d'aquesta diversitat és especialment important a la fase on ens trobem.

Feta aquesta consideració, a Truc procurarem establir un diàleg continu entre un mateix, el grup de trucaires i la comunitat. El treball de la dimensió individual, el reconeixement i l'acceptació d'un mateix i la construcció del projecte personal amb interacció amb els companys i amb el món requereixen una atenció especial per **reconèixer la diversitat** a l'hora de conformar la pròpia identitat: «Jo sóc així, l'altre és aixà, en la diversitat hi ha la riquesa», «Aprenc només del que és diferent a mi», «Jo sóc per definició singular, la meua manera de ser és un enriquiment per als altres»...

D'altra banda, el grau d'autonomia de la unitat de Truc a l'hora de plantejar la seva activitat i el fet que els i les trucaires tinguin la màxima llibertat a l'hora de participar en la unitat, fa que identificar allò que tenim en comú sigui tan important com valorar la riquesa d'allò que tenim de divers. «Jo sóc així, tu ets aixà, molt bé; però en què coincidim que ens pugui interessar fer-ho plegats?», «Per fer això plegats, jo puc aportar això i tu ets boníssim amb allò altre»... Per tant, una **gestió de la diversitat** adequada serà clau a la pràctica per poder assolir els objectius com a grup.

A Truc, és tan important reconèixer i valorar la riquesa de la diversitat com identificar i valorar el que tenim en comú com a grup.

Reconèixer la diversitat

Tot i que els i les trucaires són, en principi, d'una mateixa generació, probablement tindran diferents opcions religioses o confessionals, diferents nivells d'estudi i bagatges culturals. És possible que no tots tinguin les mateixes orientacions sexuals, que no tots es trobin en la mateixa fase madurativa i segur que no hauran seguit les mateixes pautes en la construcció de la seva biografia personal o identitat. Ras i curt: gairebé segur que la vostra unitat de Truc estarà formada per nois i noies heterogenis.

Els vostres trucaires, probablement, no sols seran diferents pel que acabem de comentar, sinó a més també per les experiències que han tingut com a escoltes i guies en les unitats anteriors, per l'edat en què van entrar a l'agrupament, per les expectatives que s'han fet de la unitat en la qual es troben, pels motius pels quals romanen a l'agrupament, pels somnis que projecten, pel que volen arribar a ser, pels problemes que troben i pels recursos i habilitats personals que tenen per fer-hi front, etc.

Com reconeix l'animador/a la diversitat dels seus trucaires?

Aquesta és una qüestió senzilla i complicada al mateix temps. D'entrada, l'animador/a està en disposició de reconèixer la diversitat dels seus trucaires quan es planteja qui és ell/a i qui hauria pogut ser en cas d'haver viscut en altres condicions. Quan feu aquest exercici sou més propensos a entendre que el grup que acompanyeu és per definició divers perquè no tothom ha tingut exactament les mateixes oportunitats ni experiències.

En qualsevol cas, tu, animador/a, reconeixeràs com són de plurals els membres del teu grup en la mesura que tinguis una actitud oberta cap a ells, en la mesura que t'interessis per com són, què pensen, què volen, què esperen de tu, com s'expliquen a ells mateixos/es, etc. Per conèixer-ho bé, ho has de fer amb tacte, amb respecte i, sobretot, que ells/es vegin que t'interesses de debò pel que t'expliquen.

Tot això, si bé d'entrada pot semblar una mica abstracte i teòric, es pot dur a terme organitzant dinàmiques variades que abordin aquestes qüestions.

Com es gestiona la diversitat del grup?

Ja hem dit que és bo reconèixer la diversitat en tota la seva complexitat perquè aflori allò que hi ha en els nois i noies de la nostra branca, per conèixer-nos tal com som, per saber més de nosaltres mateixos, etc. És recomanable fer-ho perquè tots plegats ens adonem que la realitat del nostre grup no és tan diferent (en principi, i segons com sigui el grup, és clar) de la de la nostra societat.

La diversitat es pot viure com un problema o com una gran oportunitat. Us convidem que decanteu la balança cap a aquest segon enfocament perquè:

- La diversitat permet entendre que el teu món no necessàriament és com els dels altres (vivim en un món fet de mosaics de diferents colors, mides, textures).
- La diversitat et fa adonar de la complexitat de la vida, de la societat, de tu mateix (complexitat enfront simplicitat).
- La diversitat és font de riquesa (diversitat enfront d'uniformitat).

Les persones que fan una gestió positiva de la diversitat consideren que la pluralitat de situacions dels membres d'un grup no és de cap manera un impediment per tirar endavant un projecte col·lectiu, sempre que se sàpiga valorar al mateix

temps i de manera equilibrada allò que tenim de divers i allò que tenim en comú. Encara més, quan la diversitat es reconeix i es mostra tal com és enforteix els projectes compartits.

ANIMA'T!

Algunes qüestions per prendre consciència de la diversitat i incorporar-la

.....

- Quin recorregut/trajectòria biogràfica té cadascun/a dels trucaires fins al moment d'accedir a Truc?
  - On han nascut?
  - On han viscut / on viuen ara?
  - Què han estudiat i com els ha anat?
  - Què fan actualment?
- Com es veu cadascú? / Com s'explica cadascú a si mateix?
- Què els ha marcat tant en positiu com en negatiu fins ara?
- Quins són els punts forts i febles de cadascú?
- Què fan ara?
- Què han deixat de fer que els hauria agradat tirar endavant i fins ara no han pogut fer?
- Què volen fer en el futur? / Què volen ser?
- Amb quins problemes s'han trobat i com els han resolt?
- Quina ha estat la seva experiència a l'agrupament fins ara?
- Què esperen trobar a Truc?
- En què s'han compromès fins avui? Quin és el seu grau de compromís?
- Com veuen el món i quina aportació pensen que poden fer-hi?
- Etc.

6.

Els objectius de Truc

A l'hora de plantejar els objectius de Truc convé que fem una mica de repàs de coses que hem vist fins ara:

- La unitat de Truc és la branca culminant del procés educatiu dins de l'agrupament.
- A Truc vivim la proposta educativa de l'escoltisme i el guiatge en plena joventut atenent tres dimensions simultàniament: un mateix, el grup i l'entorn.
- Els objectius de Truc no poden partir de zero perquè, entre altres coses, prenen en consideració la missió de l'escoltisme i el guiatge mundial.

La missió de l'escoltisme i el guiatge

.....

És missió de l'escoltisme, segons l'Organització Mundial del Moviment Escolta (WOSM):

«Contribuir a l'educació dels joves, a través d'un sistema de valors basat en la Llei escolta, per ajudar a construir un món millor on les persones s'autorealitzen com a individus i tenen un paper constructiu en la societat.»

Aquesta missió s'assoleix mitjançant:

«La participació dels i les joves en un procés d'educació no formal.

Utilitzant un mètode específic que fa de cada individu l'agent principal del seu desenvolupament com a persones autònomes, solidàries, responsables i compromeses.

Ajudant-los a establir un sistema de valors basat en principis espirituals, socials i personals expressats en la Promesa i la Llei.»

D'altra banda, la missió que aporta el guiatge segons l'Associació Mundial de Guies i Noies Escoltes (WAGGS) consisteix a:

«Possibilitar que les nenes i dones joves desenvolupin tot el seu potencial com a ciutadanes responsables del món.»

Els objectius específics de Truc

.....

El que hem explicat fins aquí ens serveix de brúixola per definir uns objectius per a la branca de Truc, contextualitzats a casa nostra, dits amb les nostres paraules i posant l'accent en allò que ens sembla més rellevant per als nostres nois i noies.

Els objectius de Truc són:

- A • Acompanyar els i les joves perquè esdevinguin persones autònomes i lliures, capaces de traçar un projecte de vida propi.
- B • Acompanyar els i les joves perquè esdevinguin persones responsables, crítiques, dialogants i empàtiques, amb un sentiment de pertinença a una ciutadania global.
- C • Acompanyar els i les joves perquè esdevinguin persones capaces de viure amb plenitud, perquè es coneguin més a si mateixes; perquè siguin atentes, sensibles, cultivades i espirituals.
- D • Acompanyar els i les joves perquè esdevinguin persones compromeses i transformadores, solidàries, esperançades a construir un món millor a través de l'acció directa en els àmbits on es mouen, i engrescades a participar en altres àmbits de la societat.

A) Acompanyar els i les joves perquè esdevinguin persones lliures i autònomes, capaces de traçar un projecte de vida propi

La llibertat és la capacitat que tenim les persones de triar allò que fem, atenent les repercussions que tenen les decisions que assumim com a pròpies. La llibertat a Truc ha de prendre una concepció més madura i és bo que s'allunyi d'allò que massa sovint s'entén per llibertat: «fer el que em ve de gust». Cal entendre que la llibertat és també renúncia, en el sentit que escollir, optar per alguna cosa, comporta inevitablement deixar-ne de banda moltes altres.

L'autonomia és la capacitat que tenim de pensar, raonar, decidir, moure'ns, relacionar-nos i actuar per nosaltres mateixos. Significa, doncs, un reconeixement de les pròpies potencialitats, i Truc ha de ser un context d'estímul per desenvolupar-les. Alhora, cal no confondre l'autonomia amb l'omnipotència o l'autosuficiència; convé concebre l'autonomia lligada a la identificació i l'acceptació de les pròpies limitacions, de la necessitat i el reconeixement dels altres.

A Truc acompanyem els nois i noies perquè trobin els espais i moments de qualitat que els ajudin a traçar el camí que volen seguir a la vida i es fixin en les fites que volen aconseguir en el marc d'un entorn el més coherent possible amb els propis valors i expectatives. Aquest procés requereix activar diferents capacitats perceptives i introspectives i, sobretot, dedicació. A Truc volem que aquest procés creatiu es faci pensant i actuant amb i des de la llibertat, i posant en joc totes les capacitats pròpies per fer-lo genuí i autèntic.

ANIMA'T!

Què pots fer com a animador/a?

Ofereix un temps per reflexionar individualment perquè recordin en quins moments de la seva vida han pres decisions amb sensació de llibertat i en quins no.

Genera un espai de debat amb els i les trucaires sobre el concepte de llibertat.

Proposa una petita recerca sobre què han dit diferents pensadors sobre això.

Observa les actituds i els comportaments dels i les trucaires en el desenvolupament de les activitats que duguin a terme i posa sobre la taula els aspectes relacionats amb la llibertat, el protagonisme de cadascú i com es gestionen les voluntats individuals i els interessos col·lectius en el dia a dia.

Ofereix un temps de reflexió individual per identificar en quins aspectes cada trucaire se sent més capaç i en quins més insegur, i convida'ls a preguntar-se què poden fer personalment per abordar-los.

Suggereix que cada trucaire identifiqui un aspecte de millora i procura que tots plegats pensin com els podem abordar col·lectivament en el marc de les activitats i projectes que dueu a terme conjuntament.

Proposa un treball a cada trucaire sobre els seus valors i poseu-los en comú. Així us coneixereu més a fons els uns als altres i també un mateix.

Conversa amb cada un dels trucaires sobre el projecte vital sense més intenció que escoltar-lo, fent aflorar els seus pensaments, pors, inquietuds, expectatives...

Cerca i acosta als i les trucaires persones amb una experiència vital interessant, que els puguin servir de referent o d'inspiració.

...

Potser anem bé si...

.....

En Joan ha decidit deixar la carrera de Dret perquè s'ha adonat que no li agradava, que el feia infeliç i que l'havia triada més pels amics i la família que no pas pel que a ell li agradava estudiar. Abans de prendre la decisió, s'ha informat, ha valorat els pros i contres i ho ha consultat amb gent del seu voltant. Encara que li costi i la seva família no ho vegi bé, el curs vinent començarà Història, essent conscient del que significa aquest canvi.

B) Acompanyar els i les joves perquè esdevinguin persones responsables, crítiques, dialogants i empàtiques, amb un sentiment de pertinença a una ciutadania global

La paraula *responsable* té la mateixa arrel que el verb *respondre*. En conseqüència, una persona responsable és capaç de respondre davant de l'acompliment d'una tasca, el compliment d'un deure, i de conèixer i d'acceptar les conseqüències d'un acte propi conscient i lliure. La responsabilitat és un concepte molt present a l'escoltisme i el guiatge. Comporta al mateix temps un principi ètic fonamental i una condició imprescindible de ciutadania.

Convé fer un aclariment important quan parlem de persones crítiques, ja que no ens referim pas a l'actitud queixosa de trobar-ho tot malament, sinó a la capacitat d'emetre un judici raonat, basat en arguments sòlids i contrastats, sobre qualsevol aspecte de la realitat amb l'objectiu de trobar-hi els punts forts i els punts febles, i aportar propostes de millora. La crítica raonada exigeix haver-se informat i documentat abans a través de diversos mitjans, i a vegades comporta la incomoditat de sentir-se sol, d'anar contra corrent, o incomprès.

La mirada crítica no ha de ser mai incompatible amb una actitud empàtica i un tarannà dialogant. Aquesta mirada implica respectar les conviccions dels altres, tenir la capacitat de parlar i escoltar activament, saber-se posar a la pell dels altres, entendre fets i situacions poc corrents, atípics o estranys.

La capacitat de respondre davant dels actes propis i les necessitats dels altres, el fet de tenir una actitud analítica, d'estar obert a comprendre qualsevol altra persona i posar-nos al seu lloc, etc. ens ha de permetre fer realitat un sentiment de pertinença a una ciutadania global, més necessari que mai en el món actual.

Pots fer

.....

A l'hora de planificar i dur a terme les activitats sigues reiteratiu per tal que quedi clar «qui fa què» en cada moment. Procura que tots els trucaires prenguin responsabilitats individuals explícites i conegudes per tot el grup.

Proposa un espai per pensar en quins aspectes de la vida cada trucaire se sent responsable envers si mateix i també envers els altres: «M'agrada assumir responsabilitats? Em pesa la responsabilitat? Em faig càrrec de coses que no em toquen?...»

Promou espais de conversa sobre temes rellevants de l'actualitat, sobre les coses que passen al món més enllà de la vida a la unitat. Valora especialment l'argumentació –més que la posició– i el respecte a les persones més que les seves opinions.

Proposa espais de diàleg (en parella) entre trucaires, procurant que aprofundeixin en la personalitat i la manera de veure les coses de l'altre.

Enriqueix el pensament dels i les trucaires amb visions diferents, noves, que els facin qüestionar els seus propis plantejaments.

Descobreix als trucaires que formen part d'un moviment mundial, com és l'escoltisme i el guiatge, tan divers i alhora amb nexes d'unió que agermanen infants i joves de tot el món.

Promou que els i les trucaires es plantegin espais d'intercanvi, de coneixença i, per què no, que pensin projectes amb escoltes i guies d'arreu.

...

ANIMA'T!

Potser anem bé si...

.....

En Mohamed és un trucaire de paraula i tothom sap que fa el que diu. La gent se'n pot confiar. Quan diu que s'ocupa d'una cosa, la fa, no se li ha de recordar una vegada ni dues... Si veu que no pot fer una cosa, la posa sobre la taula i planteja a tota la unitat com la poden afrontar.

La Laia ha mostrat el seu desacord amb la visió que tenen els seus companys i companyes de branca en la revisió del campament. Ha fet afirmacions molt dures, però les ha argumentat totes fil per randa i està plenament convençuda de tot el que ha dit. Només ha modificat la seva opinió en aquelles qüestions en què les raons dels altres tenien més pes que la seva. Tot i que el grup s'ha mostrat incòmode amb les seves intervencions, en cap moment ha faltat al respecte als altres.

En Martí es troba en el seu segon any de Truc i és molt apreciat. Tots els companys i companyes saben que li poden confiar el que calgui. Quan li expliques alguna cosa, t'escolta de veritat i et comprèn.

C) Acompanyar els i les joves perquè esdevinguin persones capaces de viure en plenitud i es coneguin més a si mateixes. Perquè siguin persones atentes, sensibles, cultivades i espirituals.

Quan parlem de viure en plenitud ens referim a un estat personal o col·lectiu fruit de la reflexió, la introspecció i la contemplació que desemboca en un estat elevat de consciència sobre nosaltres mateixos i l'entorn amb el qual interactuem.

Conèixer i reconèixer el món que ens envolta depèn del desenvolupament de la nostra sensibilitat, és a dir, de la capacitat de deixar-nos colpir, sorprendre, meravellar, afectar pels agents o les influències exteriors: la natura, la cultura, les persones.

La sensibilitat es pot desenvolupar cultivant-nos, i ens podem cultivar a través del treball i l'educació, consagrant-hi temps i tenint una cura especial de tot allò que fem i parant atenció a les petites coses. Aquesta actitud atenta s'enriqueix i ens obre al mateix temps a un camp meditatiu i espiritual, amb el qual podrem aproximar-nos a l'autoconeixement. Aquest exercici ens permetrà acceptar les nostres limitacions, però també ens convidarà a descobrir noves dimensions del nostre ésser, així com aprofundir en el sentit de la pròpia existència.

ANIMA'T!

Pots fer

.....

Procureu gaudir de tot allò que feu. Compte! Perquè gaudir no vol dir només divertir-se. Busqueu el gaudi també en l'esforç, en el repte, en els grans de sorra enmig del desert...

Promou exercicis de presència, és a dir, de fer que els trucaires es concentrin en allò que fan en aquell moment precís, abstraient-se del passat, del futur..., posant-hi els cinc sentits.

Aprofita les motivacions individuals dels i les trucaires per despertar l'interès al conjunt de la unitat. Que la Laura expliqui aquell llibre que l'ha captivada tant, que en Xavier comparteixi amb la resta què sent quan dibuixa aquells còmics tan estranys, que en Toni ensenyi als altres com es fa «alta cuina» en uns campaments, ell que en sap tant...

Estigues atent a l'activitat cultural del poble, del barri, de la ciutat. Potser val la pena participar-hi activament, o visitar aquella exposició que els trucaires ni sospiten que els pot interessar...

Proposa espais de silenci i de meditació. No t'espantis, hi ha tècniques molt senzilles que poden resultar molt suggerents i obrir moltes portes.

...

Potser anem bé si...

La Laura és una trucaire que no sols «és» als llocs, sinó que també hi «és present». És una noia que rumia les coses, i se li veu als ulls que les viu a fons, amb intensitat i alhora amb serenitat. Sempre té les antenes posades, està atenta i desperta. Sap el que vol i per què ho vol.

La unitat de Truc s'ha proposat participar en un camp internacional a Suïssa, amb escoltes i guies de tot el món. Al final, però, no ha estat possible anar-hi per manca de diners. Tot i el desencís, han decidit aprofitar les xarxes socials per ser-hi presents de manera virtual. Han buscat un terreny d'acampada a Catalunya amb connexió a Internet i s'han inventat un sistema per participar a distància en les activitats del campament. Esperen mantenir el contacte amb alguns dels participants per fer projectes en el futur.

D) Acompanyar els i les joves perquè esdevinguin persones compromeses i transformadores, solidàries, esperançades a construir un món millor a través de l'acció directa en els àmbits on es mouen, i engrescades a participar en altres àmbits de la societat.

Entenem per compromeses aquelles persones que després del fixament d'una idea, objectiu o propòsit (generalment de caràcter col·lectiu i que implica una millora social) despleguen un conjunt d'accions persistents per tal d'aconseguir-lo.

Les persones transformadores són poc amigues de la paraula *impossible* en el sentit que consideren que gairebé sempre s'hi pot fer alguna cosa. La transformació es fa amb il·lusió, tot i que no sols amb això. Cal tenir també confiança per veure's capaç de canviar l'estat de les coses a fi que aquestes adoptin un estadi superior.

En un sentit pràctic, ser persones solidàries vol dir compartir les idees, els propòsits i les responsabilitats amb el col·lectiu. Però la solidaritat implica també una relació de fraternitat, de companyonia que uneix els diversos membres d'una comunitat a un sentiment de pertinença. La solidaritat vol dir fer alguna cosa per millorar, sobretot, els qui es troben en situacions més desfavorides.

L'experiència viscuda a Truc no és un fi en ell mateix, sinó que és un mitjà que ens ha d'obrir les portes de bat a bat a altres experiències més enllà del cau i del món escolta.

Pots fer

Prepara descobertes que puguin commoure els trucaires. Proposa'ls accions en el marc de la unitat que vagin més enllà del cau.

Facilita l'explicitació del compromís de cada trucaire amb el projecte d'unitat.

Nodreix-te de la tradició del teu agrupament, de l'escoltisme i el guiatge per utilitzar o crear símbols i rituals que enforixin i ajudin a fer explícit el compromís.

Parleu conjuntament de situacions negatives o de desesperança (ja sigui a l'àmbit intern d'unitat o a partir del context social) procurant sortir-ne reforçats en la confiança envers el futur.

Aprofiteu el projecte per fer quelcom realment rellevant que deixi empremta en els i les trucaires, en l'entorn i, tant com sigui possible, que deixi un resultat apreciable per als altres.

Orienta cada un dels trucaires a l'hora de deixar la branca per tal que li sigui més fàcil trobar espais de transformació i compromís un cop fora de l'agrupament.

Potser anem bé si...

Després de fer una descoberta en una entitat esportiva del poble que organitza un casal d'estiu, els i les trucaires s'adonen que, tot i que als infants els agrada molt l'esport, no trepitgen mai la natura, i per això els ofereixen ajudar-los a organitzar uns petits campaments de dos dies durant el casal. Tot i que no s'imaginaven com seria de difícil convèncer les famílies o obtenir els permisos, l'associació que munta el casal els ha facilitat molt la gestió. Els trucaires s'han pogut concentrar a preparar l'excursió, l'itinerari, el material d'acampada. La resta de les activitats les han preparat conjuntament amb els i les professionals del casal.

Fixeu-vos que en tot moment hem parlat d'«acompanyar els i les joves perquè esdevinguin persones...». Aquesta formulació conté en ella mateixa alguns aspectes que val la pena comentar:

- La noció d'acompanyament, que és sempre present en l'escoltisme i el guiatge a l'hora d'explicar quin és el paper del cap envers els nois i noies, és encara més escaient i precisa per a Truc, on l'animador/a és més que mai un acompanyant del i la jove. L'animador/a vetlla pel procés d'emancipació del trucaire des d'una posició de proximitat generacional (que no vol dir d'igualtat).
- En tot moment tenim molt present que els membres de Truc són postadolescents que, en certa manera, es troben a l'inici d'un procés de transició cap a la vida adulta que probablement s'allargarà encara uns anys. Un dels problemes de la joventut d'avui –millor dit, de les persones adultes– és fer viure a una generació sencera una joventut fictícia que no fa res més que privar-los de «fer-se grans». Fer-se gran vol dir, en aquest context, preparar-se per a la vida adulta, adoptar més responsabilitats i adquirir una maduresa en tots els sentits. Truc educa perquè els i les joves es preparin per a l'etapa que vindrà i concep els trucaires de manera semblant a com ho fa el Moviment Escolta i Guia internacional, com a joves-adults. A Truc volem viure d'una manera plena la joventut dels trucaires, contribuint a fer d'aquesta joventut un temps de presa de consciència, d'obertura i de maduració de la persona.
- Cal tenir en compte que, afortunadament, els objectius presentats segurament no són exclusius només de la branca que aquí abordem, ni tan sols de l'escoltisme i el guiatge, ja que també poden ser presents en altres espais socialitzadors, com la família, l'institut, la universitat, l'equip esportiu, els espais de desenvolupament artístic o la comunitat religiosa, per dir-ne alguns. Per tant, volem que l'escoltisme i el guiatge contribueixin significativament a aquest procés de creixement personal, i n'esdevingui fins i tot un puntal, però sempre sent conscients que no ho fem sols.

ANIMA'T!

La tasca de l'animador/a és fer que els objectius no quedin només en paraules boniques, en una abstracció inoperant que per definició és inofensiva. Cal donar-los forma i omplir-los de contingut, de fisonomia pròpia. Cal activar-los de manera imaginativa. Vinga, som-hi!

Per començar, i parafrasejant el títol d'un fantàstic llibre escrit pel filòsof Josep Maria Terricabras, *Atreveix-te a pensar*, us animem que us baralleu amb les definicions que presentem més endavant perquè, com tot a la vida, segurament són millorables o, en tot cas, segur que es poden matisar, i els doneu la vostra patina, condició indispensable per fer vostre el mètode que teniu a les mans.

En aquest sentit, doncs, *atreviu-vos* a fer créixer els objectius que hem exposat, expliqueu-los a la vostra manera, poseu-hi el vostre propi segell, i així que ho tingueu llest, sigueu conseqüents amb el que heu establert. Fer això no sols és un exercici intel·lectual del qual sou capaços, sinó que a més és una responsabilitat que us dignifica i us apodera.

Us convidem que ho feu.

7.

L'organització de Truc

60

L'organització que plantegem per al nou Truc ha de dotar la branca d'un període educatiu raonable i d'una organització adequada que possibiliti un treball ben fet per assolir els objectius que ens hem proposat, que d'altra banda són ben ambiciosos. Així doncs, aquesta proposta ha de servir per fixar un model de referència que orienti de manera clara i ordenada els agrupaments i els animadors/es.

Som conscients que ocasionalment aquesta proposta s'haurà d'adaptar per diferents raons:

- Perquè l'agrupament té un nombre massa reduït de trucaires.
- Per les dificultats de trobar-se amb regularitat com a unitat.
- Per la dificultat de trobar animadors/es.
- Per la necessitat de renovar els caps d'altres branques desfent la unitat de Truc abans d'hora.

En el darrer apartat d'aquest llibre hi trobareu algunes alternatives per resoldre situacions com les que acabem d'apuntar. Si aquest és el vostre cas, abans de recórrer al «solucionari» caldrà reflexionar a fons i amb un disseny estratègic perquè, com a agrupament, pugueu avançar cap a aquest model.

Edats i durada

Truc aplega els nois i noies de 17 a 19 anys; per tant, abasta un període de dos anys. Un temps suficient per poder desenvolupar un procés educatiu de qualitat que ens permeti assolir els objectius que ens plantegem.

Els i les trucaires són joves que han decidit lliurement romandre o entrar de nou a l'agrupament amb l'objectiu de viure plenament i amb responsabilitat el projecte que se'ls ofereix. Hi són perquè volen i perquè es comprometen amb un projecte viu i dinàmic.

Truc comença a 17 anys i s'allarga durant dos anys en forma de grup generacional estable, acompanyat d'un mateix animador/a durant tot el procés educatiu.

61

Dues unitats, una branca

Truc el forma un grup generacional compacte que viurà l'experiència durant dos anys ininterromputs i, en principi, comptarà només amb els nois/es que han iniciat la nova branca. Consegüentment, cada any que acabi un grup de Pioners i Caravel·les que sigui prou nombrós, sorgirà un nou Truc que farà el seu camí propi fins a la seva sortida.

Els agrupaments que tinguin prou nois i noies tindran simultàniament dues unitats de Truc que funcionaran de manera «autònoma», per bé que plenament integrades dins de l'agrupament i compartint uns determinats moments i activitats.

Els animadors/es es comprometen i es fan responsables durant els dos anys d'acompanyar des de l'inici fins al final el grup de trucaires.

ANIMA'T!

El treball en equip dels animadors/es

El més adequat és que la branca de Truc (en un mateix agrupament) estigui constituïda per dues unitats i cada una tingui el seu propi animador/a. Aquesta situació, lluny de ser un embolic o un dispendi de recursos, permet quelcom molt important: el treball en equip entre ambdós animadors/es. Com a animador/a et responsabilitzes del teu grup de trucaires, de la teva unitat, però alhora tens un espai de treball i de vida compartida amb el company/a, que us permetrà:

- Acompanyar-vos mútuament.
- Crear un espai de relleu: l'animador/a més veterà ensenya l'animador/a jove.
- Compartir recursos.
- Generar espais comuns entre les dues unitats.
- Representar com un equip la branca de Truc al Consell d'Agrupament.

8.

La metodologia de Truc

64

Fins ara hem definit què és Truc, hem descrit com són els trucaires, hem establert els objectius de la branca i hem fixat la durada de la unitat. Però ens falta potser el més important: com ho fem?

Es tracta ara, doncs, d'encaixar les peces del trencaclosques: un grup de nois i noies joves i diversos, uns objectius per assolir i un temps disponible per fer-ho. Quina pauta seguim?

Procurem, d'entrada, ser molt esquemàtics, intentar copsar d'una manera quasi fotogràfica aquest mètode, i després ja ens estendrem en com desenvolupar-lo d'una manera més detallada.

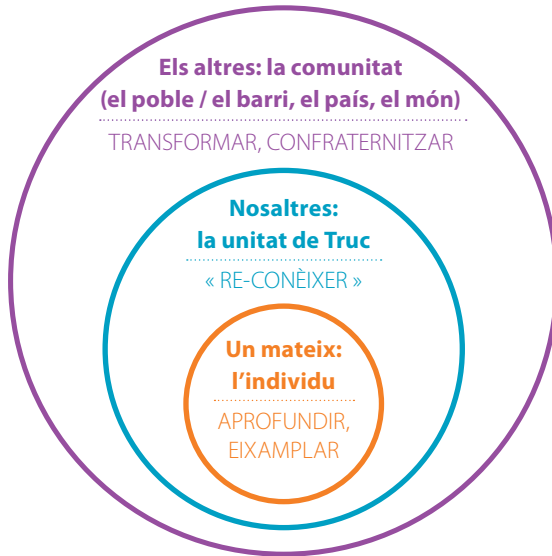

Al llarg dels dos anys de durada de Truc es proposa desenvolupar una seqüència de tres fases, treballant simultàniament tres dimensions i posant en joc els dinamismes del nostre mètode escolta i guia.

LES FASES

LES DIMENSIONS

ELS DINAMISMES

Com que a cada fase (descoberta, projecte i sortida) es recomana treballar cadascuna de les dimensions (un mateix, nosaltres i els altres), començarem per explicar aquesta darrera qüestió.

8.1. Les dimensions: jo, nosaltres, l'entorn

Primera dimensió: jo / un mateix. L'àmbit personal

En aquesta dimensió es tracta d'aprofundir i eixamplar la dimensió individual de la persona afavorint l'autoconeixement, la introspecció i la reflexió; i desenvolupant la sensibilitat i el plaer de conèixer, com també la curiositat per ampliar els referents culturals.

- **Aprofundir**

Sobre la primera qüestió és bo fer un treball orientat perquè els nois i noies avancin en el progrés personal elaborant el seu propi full de ruta, el seu propi projecte personal que els ha d'ajudar a ser singulars i específics, i a buscar en la dimensió espiritual de la seva personalitat.

- **Eixamplar**

És igualment important desenvolupar la sensibilitat per assolir el goig de conèixer, per atansar-nos a totes les expressions de la cultura que ens sigui possible, d'ací i d'allà, i valorar-les, perquè, com més coneixem, ens convertim en persones amb un bagatge més ampli i amb més amplitud de mires per afrontar els reptes del món del segle XXI. Convé remarcar que, quan parlem de cultura, ho diem en el sentit més ampli possible: des dels usos i costums que defineixen el tarannà quotidià fins a les manifestacions artístiques i el pensament. Diguem-ho més concretament: eixamplar la nostra cultura vol dir sumar-nos a una romeria centenària des del nostre poble fins a Montserrat, o degustar receptes ben elaborades que hem cuinat amb ingredients autòctons de temporada, o visitar una exposició de Perejaume, o conversar sobre biotecnologia amb un pare o mare que es dedica a la recerca, o explorar què tenen en comú les diverses tradicions religioses... Tot això i més té cabuda a Truc.

A Truc parlem explícitament de **cultura** i vivim la cultura en el sentit més ampli: des dels usos i costums que defineixen el tarannà quotidià d'un poble fins a les manifestacions artístiques o el pensament que caracteritza les civilitzacions.

Segona dimensió: nosaltres. L'àmbit grupal

A Truc pretenem viure una experiència que deixi una empremta significativa, positiva i col·lectiva. Per això, la branca ha de ser un grup de vida on creixem i aprenem els uns dels altres i al mateix temps un equip de treball que ens permet assolir reptes engrescadors i amb sentit.

- **«Re-conèixer»**

La unitat de Truc la formem, si fa no fa, el grup de persones que hem anat sempre junts a l'agrupament. La majoria dels i les trucaires fa molts anys que es coneixen i han fet molt recorregut plegats. Però a Truc, potser per primera vegada, hi són amb plena llibertat. Ni és la família qui els fa anar al cau, ni hi ha uns caps que els estiren per fer coses, ni hi ha una unitat nombrosa de nois i noies que els ho fa fàcil per confondre's en la multitud. És hora i s'està en bones condicions de tornar-nos a conèixer, de saber els interessos dels uns i dels altres, les motivacions, les habilitats i les angoixes, i de ressituar les relacions en un context de plena autonomia.

- **Actuar des de la unitat**

Mentre que el fet de pensar, a l'escoltisme i al guiatge, és quelcom que tot sovint se situa en l'àmbit individual, l'obra o l'acció se situa en el pla grupal o col·lectiu. Així, les descobertes, els campaments, els projectes o les celebracions tenen sentit al si d'un grup, context en el qual hi ha lloc per a la col·laboració, el treball en equip, la complementarietat entre persones i, en definitiva, la força d'un col·lectiu que ens permet fer allò que no podem fer sols.

Tercera dimensió: els altres. L'àmbit comunitari

A Truc relacionar-se amb l'entorn implica una descoberta en les seves diverses escales (local, nacional i mundial) i assajar una participació transformadora que aposti pel benefici de la col·lectivitat.

- **Confraternitzar**

A Truc volem descobrir el món en les seves diferents escales i amb noves perspectives. Vivim en un món globalitzat, interconnectat i obert que volem conèixer i del qual volem formar part. Per als escoltes i les guies, però, conèixer el

món no és una qüestió només geogràfica, és sobretot una qüestió humana. Formem part d'un moviment mundial, amb companys i companyes d'arreu del planeta, i amb una voluntat declarada de sentir-nos germans i germanes de tothom, ja sigui al nostre barri o en qualsevol indret de la Terra.

- **Transformar**

Truc és una plataforma fantàstica per obrir-nos a l'entorn amb una actitud decidida i compromesa amb vista a alterar en positiu l'estat «natural» de les coses i de la societat. El nostre propòsit és el de modificar el barri, el poble, l'associació amb el convenciment ferm de «deixar-ho millor del que ho hem trobat» i de beneficiar els qui es troben en una situació més desvalguda.

(consultar esquema pàg. 65)

8.2. Les fases: descoberta, projecte de servei i sortida

.....

Al llarg d'aquests dos anys us convidem a preparar i viure tres fases que per anar bé han d'anar enllaçades: 1) la descoberta, 2) el projecte de servei i 3) la sortida.

LES FASES

1r ANY

LA DESCOBERTA

Aprofundiment en la consciència d'un mateix i el sentit del grup i exploració de l'entorn des d'una perspectiva el més àmplia possible.

2n ANY

EL PROJECTE DE SERVEI · CAMPAMENT D'ESTIU 1

Disseny i execució d'un projecte d'unitat orientat al servei de la comunitat i vinculat intrínsecament a l'aprenentatge.

LA SORTIDA · CAMPAMENT D'ESTIU 2

Celebració del final d'etapa, presa de consciència del conjunt del procés educatiu de l'escoltisme i el guiatge, i orientació vers el futur.

La fase de descoberta es durà a terme al llarg del primer any i recomanem que el campament d'estiu constitueixi el moment culminant d'aquesta fase, i sigui una nova descoberta. Tanmateix, és bo que aquest campament sigui el punt de partida de la segona fase –projecte de servei–, que s'estendrà durant bona part del segon any i que, segons com ho programeu, pot finalitzar amb el campament del segon any.

Independentment que el projecte de servei inclogui o no el campament del segon any, l'estiu del segon any i fins a la festa del pas es treballarà la sortida, que constitueix la darrera fase.

Convé remarcar que, si bé les tres fases degudament executades conformen una unitat, cada etapa té sentit per ella mateixa. Per això, és recomanable viure cadascuna de les etapes amb el màxim de sentit, sense pressa, de la manera més experiencial possible i amb un estat elevat de consciència i de reflexió.

La descoberta

.....

Què és una descoberta?

És un procés mitjançant el qual una persona o un col·lectiu coneix quelcom nou, amb la qual cosa amplia el seu coneixement i adquireix una dimensió més profunda i complexa de la realitat que es proposa conèixer. Una descoberta tant pot ser conèixer quelcom absolutament desconegut fins aleshores (conec una entitat, associació, etc. que no coneixia) com fressar el camí per accedir a quelcom que em resulta familiar on descobreixo nous nivells de significació.

DIMENSIONS DE LA DESCOBERTA

Un mateix

- Conèixer-se més i créixer personalment
- Ampliar el coneixement de la realitat i el bagatge cultural
- Desenvolupar la curiositat i la sensibilitat

El grup

REDESCOBRIR LA UNITAT:

- Dimensió emocional: els vincles, l'amistat i la identitat
- Dimensió relacional: la convivència
- Dimensió situacional: el sentit de la unitat

L'entorn

- El món. Dimensió global i fraternitat universal
- Els campaments com a descoberta

La fase de descoberta cal entendre-la com una seqüència d'accions i activitats que ens permeten descobrir nous aspectes de la pròpia personalitat, de les relacions amb els companys i companyes i la identitat del grup, i també de la societat i el món en què vivim.

A Truc entenem la descoberta com un procés que ens ha de permetre anar descobrint cap enfora i cap endins, procurant posar en joc la dimensió personal, grupal i de l'entorn i afavorint que hi hagi un diàleg permanent entre les tres dimensions.

Qualsevol descoberta que fem a Truc implica

- El goig de conèixer
- La passió per saber
- El confort de sentir-nos més plens, més sòlids, més cultes
- El desvetllament de nous interessos, noves possibilitats d'actuació

A Truc la descoberta també implica enriquir-nos i, d'acord amb els objectius que hem presentat abans, la fem amb una intencionalitat molt clara: transformar en positiu allò que coneixerem treballant el nivell personal, grupal i de l'entorn. Vegem en què consisteix cada nivell.

La descoberta al nivell personal: la descoberta d'un mateix

En aquest nivell descobrirem el «jo», el jo amb mi mateix, per tal de poder desenvolupar un projecte de vida propi, genuí i autèntic. L'animador/a propicia a partir de dinàmiques enginyoses que els nois i noies es preguntin:

- Qui sóc?
- Què faig?
- On vull anar?
- Què em mou?
- Què em somou?
- Què dóna sentit a la meva vida?
- Què puc donar als altres?

ANIMA'T!

Ocupa't que els nois i noies s'interessin per saber coses d'ells/es mateixos/es amb l'objectiu que hi profunditzin i es «re-coneguin». Això es pot fer de moltes maneres, una que sol funcionar és mitjançant dinàmiques d'introspecció que els permetin arribar al fons de cadascú.

Acompanya cada jove individualment: parla amb ell, dedica-li temps, pregunta-li pels seus interessos i escolta'l per copsar les seves inquietuds, comparteix neguits... Fent aquesta tasca, ben segur que tu també t'aniràs descobrint.

No és sobrer manifestar que en aquesta fase cal treballar individualitats que ajudin a fer persones amb criteri propi, que tinguin ganes de fer coses i que sàpiguen marcar-se el propi nord... i, al mateix temps, que tinguin facilitat i capacitat per sumar-se a projectes col·lectius que ajudin a transformar petites i grans coses. Convidem a conèixer-nos més del que ens coneixíem per tal que, en fases posteriors, puguem donar el millor de nosaltres.

Com es pot dur a terme la descoberta personal?

Hi ha joves (i també adults) que no arribaran a conèixer-se mai perquè no s'han preguntat qui són, perquè si s'ho han preguntat no s'han fet les preguntes adequades o perquè, tot i haver-se-les fet, no s'han escoltat. Dit això, ja tenim dos elements que són essencials perquè, com a animadors/es, la cosa ens surti bé: d'una banda, fer que els nostres trucaires es descobreixin implica oferir-los un marc favorable que els convidi a fer preguntes pertinents, i de l'altra, cal presentar-los espais adequats de recolliment i de silenci que els permetin escoltar-se.

Aquests espais d'introspecció i de reflexió haurien d'ajudar-los a tenir un coneixement precís d'ells mateixos i una bona autoestima. També han de servir per interpel·lar la nostra ànima, per preguntar-se *des d'un mateix més enllà del seu ésser*. Recordeu que a Truc no sols ens preocupem de trobar explicacions genuïnes i profundes sobre la pròpia personalitat, sinó que també ens esmercem a formular preguntes transcendents i a explorar incerteses.

La descoberta del grup

En aquest segon nivell ens marquem com a objectiu descobrir el «nosaltres», el «jo» (individu) amb la resta (el grup). La missió de l'animador/a se centra a reconèixer, articular, acompanyar i viure una experiència de grup potent i enriquidora, a més de vetllar per trobar un equilibri raonable entre el grup i l'individu.

- **«Re-coneixement»**

Per primera vegada al cau, els nois i noies d'una mateixa generació conformaran sols una unitat, sense grans que els guien ni petits que comencen de nou. A més, a Truc tampoc no hi ha un equip de caps que marqui el pas i els estiri per fer alguna cosa de bo durant el curs. Pot passar que amb aquests canvis de context resulti que, coneixent-nos de tota la vida, no ens acabem de conèixer de veritat. La conformació del grup es fa a través de la interacció entre els nois/es, i entre aquests/es i l'animador/a.

- **Articulació**

Articular el grup vol dir relacionar tots i cadascun dels seus membres procurant que tinguin un paper rellevant i actiu. Articular també vol dir estar atent a la maduració que experimenta el grup, que, com el bon vi, esdevé més gustós a mesura que transcorre el temps.

- **Equilibri entre grup i individu**

A Truc un bon grup està compost per nois/es que poden expressar la seva personalitat, el seu potencial, la seva singularitat i els seus interessos sense que això els privi d'organitzar una estructura grupal dotada de sentit i d'interès. Compte amb els processos en què un o més membres acaparen la vida del grup, i igualment val la pena estar alerta quan el grup és tan fort que absorbeix i anul·la els individus. L'equilibri entre aquests dos pols s'aconsegueix quan el noi/a fa vida en grup i es dona a aquest, però, d'altra banda, el grup reconeix el valor i les potencialitats que té cada noi/a.

ANIMA'T!

Accepta el grup tal com és i no pas com voldries que fos. Això no treu que introdueixis aspectes per millorar, sempre que siguin fruit del debat i de la discussió entre tots els membres de la unitat.

És tasca teva, animador/a, fer lluir les potencialitats de la col·lectivitat i de cadascun dels seus membres, destacant allò de positiu que hi aporten.

Potencia el coneixement entre ells, el diàleg, la cooperació, la col·laboració, el respecte, la il·lusió col·lectiva i l'engrescament per coses que pot fer el grup.

Procura que progressivament el grup s'autoreguli i resolgui d'una manera intel·ligent els conflictes que puguin sortir. Es tracta que els nois i noies adoptin la discussió i la crítica raonada com els seus propis estendards.

Propicia que es trobin en situacions i contextos desconeguts que *a posteriori* seran objecte de debat i de confrontació intel·lectual. Si la comesa és ben portada, segur que els ajudarà al creixement individual i grupal.

Fes palès que al grup uns aprenem dels altres, que la unió fa la força, però al mateix temps transmet molt bé la idea que el grup no pot ofegar les individualitats, els pensaments propis i les expressions singulars de cadascun dels membres.

Treballa també l'aspecte emocional: des de compartir entre tots les emocions «compartibles» (les emocions i sentiments que són privats o personals formen part d'allò reservat) fins a treballar l'estat emocional del grup. Amb això, posem les bases per tenir un grup «sa», expansiu i amb ànima.

Potencia el grup de treball i el treball en equip. La suma articulada de les individualitats posades al servei d'un projecte comú genera sinergies impensables que cal aprofitar.

I en tot aquest procés, sigues conscient que formes part del grup. Evita qualsevol intent d'instrumentalització i ofegament: el teu paper és cabdal perquè els propòsits, les estratègies, els compromisos... arribin a bon port.

Com es pot dur a terme la descoberta del grup?

Certament, la descoberta del grup es pot fer de maneres molt diferents. Aconsellem utilitzar dinàmiques que generin confiança entre els nois i noies, entre les quals sobresurt pel seu gran potencial el raid.

La descoberta de l'entorn

En aquesta tercera dimensió de la descoberta, la branca se centra en els «altres». És el moment en què el «jo» i el «nosaltres» interactua amb els «altres» en el sentit més ampli de la paraula, és a dir: la comunitat, la societat o l'entorn. Tot allò que ens rodeja i que està més enllà del cau.

És necessari incitar els nois/es a conèixer l'entorn perquè s'adonin, entre altres coses, que el seu món no és necessàriament com el de la resta i que la societat està feta d'un conjunt de peces no sempre prou ben encaixades amb un munt de particularitats tot sovint injustes.

A Truc parlem de descobertes tant en l'àmbit local, nacional com internacional, i utilitzem tots els recursos i mitjans que hi ha al nostre abast:

- Llibres
- Revistes
- Diaris
- Webs
- Xarxes socials
- Testimonis vius
- Material fotogràfic
- Campaments
- Etc.

A Truc, la descoberta de l'entorn requereix una mirada especial i en absolut ingènua. Molt semblant a com ho fan els sociòlegs, ens hi aproximarem amb una mirada crítica, afinada, rigorosa, capaç de detectar el detall, i delectant-nos en tot allò que copsem. Ha de ser una descoberta activa i significativa en què els nois i noies siguin protagonistes del procés.

La descoberta de l'entorn, tal com us la proposem, no és un acte passiu ni plàcid, sinó més aviat és un fet que ens sacseja i ens commou perquè ens pregunta el perquè de les coses i ens genera inquietuds pròpies de qualsevol persona curiosa.

Cal tenir present que la majoria de descobertes tenen una doble dimensió: una de física (accedeixo a un lloc, associació, institució, etc. que desconeixia o que coneixia poc) i una de social (la realitat que ens proposem descobrir generalment té unes característiques socials, polítiques, econòmiques, etc. establertes a partir d'un entramat de relacions complexes). Una unitat de Truc hauria de planejar una descoberta que abracci els dos nivells que acabem de presentar i sempre ho ha de fer amb una intenció desemascaradora.

ANIMA'T!

Esperona els nois/es a descobrir i eixamplar el seu coneixement del món. Un món que s'articula en allò local i global i que, per descomptat, cada vegada està més immers en un procés de globalització amb efectes molt diversos.

Hauràs de procurar que les coses d'aquest món els interpel·lin, que es posicionin davant les realitats observades, que prenguin partit i que es preguntin què es pot fer i qui té responsabilitats per millorar-les.

Si les circumstàncies ho permeten, planteja dur a terme, i anima el grup a fer-ho, una experiència escolta i guia internacional com a campament d'estiu.

Vetlla per tal que el campament d'estiu sigui un lloc bo, on faci pòsit tot el que heu descobert per inspirar el pas al projecte de servei.

Una bona descoberta es pot fer de moltes maneres i és bo que cada animador/a, juntament amb el seu grup de nois/es, determini com ho farà. En qualsevol cas haurem de tenir en compte els passos següents, que només tenen sentit si al darrere hi ha una motivació sentida.

Passos a tenir en compte en una descoberta

1. Pluja d'idees sobre el que volem descobrir
2. Tria d'una idea que tingui prou consens
3. Recerca d'informació prèvia
4. Exploració activa i crítica
5. Recollida d'informació
6. Sistematització
7. Posada en comú

Així que arribem al darrer estadi de la descoberta és important pensar un bon acabament d'aquesta. Un acabament que, lluny d'explicar sense pena ni glòria la realitat a la qual han accedit els vostres trucaires, ajudi a valorar què s'ha conegut, encomani la il·lusió del que s'ha descobert, generi una passió individual i col·lectiva que els motivi per passar a la fase següent.

Som del parer que un bon campament al final del primer any és un espai idoni per fer aquestes comeses. El campament pot ser una gran descoberta ell mateix, per exemple si hem optat per participar en un campament escolta i guia internacional (una opció molt recomanable, per cert, per obrir-se al món i conèixer la dimensió universal de l'escoltisme i el guiatge). Però sobretot cal que el campament esdevingui un «lloc bo»³ (un lloc bonic i agradable, relativament aïllat de la resta del món) que té estones de rauxa, de diversió, de recolliment i d'introspecció i esdevé un espai «xarnera», ideal per tancar una etapa (la descoberta) i obrir-ne una altra (el projecte de servei).

El projecte de servei

Què és un projecte de servei?

Un projecte és una idea que tenim al cap amb la intenció de dur-la a terme. I el servei, tal com l'hem definit al principi d'aquest llibre, és quelcom que fem per als altres de manera desinteressada. Dit això, és evident que un projecte de servei (a partir d'ara PS) no és qualsevol projecte. A Truc, un PS és una acció conscient, intencionada, col·lectiva, d'intervenció directa, dirigida als altres, transformadora i amb la pretensió de millorar l'entorn. Ha de ser un projecte realista, coherent, i ha de generar aprenentatge.

- **Conscient**

Volem fer alguna cosa que hem rumiat, a la qual hem donat voltes, que hem discutit i hem valorat... No és una acció espontània que surt de l'atzar o la casualitat.

3. Per conèixer bé aquest concepte us animem a llegir: RIBERA, R. *El lloc bo*. Valldoreix: Minyons Escoltes Guies Sant Jordi de Catalunya, 1996.

- **Intencionada**

Volem fer quelcom de què estem convençuts i que persegueix uns objectius molt concrets.

- **Col·lectiva**

Volem fer quelcom al nivell del grup (de tot el Truc de segon any).

- **D'intervenció directa**

Fem quelcom pràctic i visible, quelcom que ens obliga a arremangar-nos les mànigues. No és una especulació teòrica i abstracta que acaba només en una discussió.

- **Dirigida als altres**

Fem quelcom que va més enllà del grup. La diana de la intervenció són els «altres» entesos en el sentit més ampli del terme: una entitat o institució (fem un PS en un casal d'avis, en una associació de veïns, en una associació de discapacitats, en una escola, en un camp de refugiats, etc.). També pot ser un entorn físic o patrimoni cultural (fem un PS si restaurem un pont que s'ha malmès per les pluges, refem una ermita romànica, contribuïm a la construcció d'un parc infantil, etc.).

- **Transformadora**

Fem alguna cosa amb l'objectiu de canviar-ho, de deixar-ho millor del que estava abans.

- **Amb la intenció de millorar**

La direcció del canvi sempre ha d'anar dirigida a millorar l'estat original de la realitat damunt de la qual intervenim. Quan el PS centra l'atenció en les persones, l'objectiu d'aquest és millorar-ne la qualitat de vida, l'entorn, i reduir les desigualtats socials. Hi ha PS (com per exemple la intervenció que fem en un barri marginal) l'objectiu dels quals és reduir les quotes de pobresa, marginació o exclusió social.

> > >

El **projecte de servei** l'hem de distingir d'una acció de servei (una activitat puntual o un camp de treball, per exemple). La distinció cal fer-la per la magnitud de l'empresa i la dedicació temporal que comporta. Però, sobretot, perquè el PS ha de ser concebut des del principi i desenvolupat en tot moment íntimament lligat als **aprenentatges** que n'extraurem i al protagonisme dels i les trucaires.

El PS com a font d'aprenentatge

Qualsevol PS que reuneixi les condicions anteriors és una bona font d'aprenentatge individual, grupal i també de l'entorn. I és una bona excusa per aprendre una metodologia que ens pot servir per a moltes coses.

- **Aprenentatge individual**

Jo, com a persona, aprenc a discutir i a argumentar; exercito la meua imaginació i poso al servei del grup la meua imaginació i les meves habilitats. Tots i cadascun dels membres de la branca aporten el seu granet de sorra a un projecte col·lectiu del qual se senten orgullosos. És una oportunitat magnífica per avançar en el creixement personal, per incrementar l'autoestima i la seguretat, per prendre consciència de qui som.

- **Aprenentatge grupal**

El grup descobreix que la unió fa la força, que les accions i les potencialitats individuals, quan estan coordinades i treballen per un objectiu comú, tenen un efecte multiplicador. El PS és una ocasió meravellosa de viure una experiència de grup que no els pot deixar indiferents.

- **Aprenentatge de l'entorn**

Qualsevol PS implica un coneixement a fons de la realitat sobre la qual es vol intervenir.

- **Aprenentatge d'una metodologia**

Aprenem una manera de fer que no sols ens serà útil per desenvolupar el PS que fem a la branca, sinó que també ho serà en altres situacions que podem trobar tant a dins com a fora de l'agrupament.

És evident que en qualsevol PS ben fet hi ha dos elements als quals hem de donar la màxima entitat: 1) aprenem a fer quelcom de manera sistematitzada i 2) fem un servei a la comunitat, a la societat, al territori, etc. Per això diem que a Truc el PS entronca de ple amb els propòsits i la metodologia de l'Aprenentatge Servei (ApS). Seguint la metodologia de l'ApS, els passos que cal seguir a la vostra branca són força clars. Com a orientació, i sempre procurant que els adapteu a les vostres necessitats i us els feu vostres, aquí teniu una seqüència que potser us serà útil⁴.

DIMENSIONS DEL PROJECTE

Un mateix

L'aportació i l'aprenentatge personals lligats al desenvolupament del projecte

El grup

El treball en equip i la vivència d'un repte col·lectiu

L'entorn

El servei en l'àmbit local
El coneixement profund i vivencial de realitats concretes de l'entorn

La metodologia d'un PS segons l'ApS

Fase 1. Proposta

Fem una pluja d'idees sobre diferents PS tenint en compte la definició que hem fet al principi d'aquest apartat. Han de ser idees que motivin els vostres nois i noies, que els esperonin, que els il·lusionin i els facin venir ganes de dur-les a terme. És convenient que siguin idees que parteixin dels interessos i inquietuds dels membres del grup.

- Sabem que això no sempre és fàcil d'aconseguir i que fins i tot hi ha grups on sembla impossible. Hi pot ajudar si teniu cura de preparar el terreny, destinant unes sessions prèvies a discutir sobre què és un projecte, què vol dir fer un servei, serveis que els vostres nois i noies coneixen o han fet, serveis que els desperten interès, aspectes positius que poden viure tant individualment com col·lectivament un cop han fet un servei, etc.

4. Per a un coneixement millor de l'ApS us animem a llegir: MARTÍN GARCIA, X. (coord.). *Per a una pedagogia del servei. Treball per projectes i ApS*. Valldoreix: Minyons Escoltes Guies Sant Jordi de Catalunya, 2012. (Dreccera; 2)

Fase 2. Fem una tria de les propostes que han sortit tenint en compte

- Els projectes que tenen més acceptació entre els membres del grup.
- Els elements facilitadors i obstaculitzadors a l'hora de posar-los en marxa.
- Les necessitats i les urgències dels projectes identificats.
- Els efectes de les transformacions que es poden donar així que duem a terme els projectes.
- La il·lusió col·lectiva.
- El temps necessari per dur a terme el PS.
- Etc.

Fase 3. Elecció

Seleccionem una proposta concreta: és el moment d'estrènyer les files i de crear una il·lusió col·lectiva per la proposta que finalment s'ha triat. Perquè un PS mantingui una il·lusió sostinguda, requereix un treball permanent que ha de liderar sobretot l'animador/a alhora que lluita per l'autonomia del grup. En aquest sentit, és feina vostra amanyagar la il·lusió pel projecte, amb el benentès que hi haurà moments que aquesta il·lusió pot davallar.

Fase 4. Esbossem el projecte

Fem un primer dibuix del que volem fer. És oportú fer un dibuix lliure, obert; no passa res si no és gaire sistematitzat. És el moment que entre tots i totes creem el somni del que volem arribar a fer.

Fase 5. Establim relació amb la realitat, entitat o associació damunt la qual volem intervenir i la coneixem a fons

Anem a conèixer la realitat i ens documentem per saber-ne més i, sobretot, per tenir elements de pes que orientin la nostra acció.

Fase 6. Planificació

Planifiquem i organitzem el projecte pròpiament dit:

- Objectius: Què volem fer? Què volem aconseguir?
- Passos a seguir per aconseguir els objectius: Quins passos cal fer per aconseguir el que ens hem proposat? (És possible que en determinats PS haguem de buscar assessorament, consell, etc.)

- Recursos que hem de tenir en compte per dur a terme el projecte: Quins recursos humans, econòmics, materials, etc. ens fan falta?
- Repartiment de responsabilitats entre els membres de la branca: De què s'ocupa cadascú? (És bo que tothom tingui alguna responsabilitat.)
- Calendari per dur a terme el PS: Fem un calendari exhaustiu per a l'acompliment de cada tasca.

Fase 7. Realització

Executem el projecte.

Fase 8. Revisió

Avaluem el projecte i fem una festa per celebrar que l'hem acabat. Els PS és bo tancar-los bé, és a dir:

- Avaluant el que hem fet: determinar què hem aconseguit i què no, identificar les raons que han impedit o han dificultat l'execució d'alguna tasca i, sobretot, fer lluir els factors que han fet possible la consecució dels objectius.
- Celebrant que hem acabat: preparar una festa o celebració que us faci sentir satisfets de la feina feta.

Trampes del PS i estratègies per superar-les

De vegades, a Truc els PS no funcionen per motius dels quals no sempre som conscients: perquè els animadors/es en fem un plantejament erroni, perquè l'imposem com una fase més, perquè no l'hem discutit prou, perquè de seguida volem obtenir resultats, perquè no hem calculat l'esforç que requereix dur-lo a terme o, pitjor encara, perquè pensem que es pot fer sense esforç⁵. Heus aquí alguns consells que, en principi, han d'ajudar que funcioni i que en certa manera reforcen aspectes que ja hem presentat:

- Un PS no pot ser quelcom que fem perquè toca i menys que fem per força. Ha de ser quelcom en què trobem un sentit tant individual com col·lectiu. El fem perquè fa per a nosaltres i n'estem convençuts.

5. Per a més informació sobre aquesta qüestió us remetem al llibre esmentat a la nota anterior.

- Un PS no és un acte caritatiu i encara menys de beneficència, sinó que és un compromís de la branca que entronca amb els valors propis de l'escoltisme i el guiatge (humanisme, filantropia, fraternitat universal, etc.).
- Un PS és una il·lusió de la branca que s'ha hagut d'amanyagar, de preparar i de compartir.
- Un PS ens permet avançar i ens planteja reptes que, si els aconseguim ni que sigui en part, ens han de fer sentir satisfets i ens han de fer créixer. Un PS és un tresor personal i col·lectiu que ens ha de fer créixer en tots els sentits.
- Un PS és posar-nos a prova.
- Mitjançant un PS aprenem un munt de coses i ens ajuda a construir la nostra personalitat.

Quan es duu a terme el PS?⁶

Ja hem dit que l'ideal és començar a parlar-ne durant el campament d'estiu del primer any. Considerem que l'espai de recolliment i les estones dilatades que ens ofereixen els campaments són ideals per treballar els apartats 1, 2, i potser el 3, del PS (proposta, valoració dels pros i contres de les propostes i elecció d'una proposta). La resta de fases, les podem anar desgranant en el transcurs del segon any. Malgrat que el temps necessari per desplegar cada fase estigui molt condicionat pel grup i per les característiques del PS, a tall de recomanació proposem el següent:

Fase 4. Esbossem el PS: octubre

Fase 5. Establim relació amb la realitat, entitat o associació damunt la qual volem intervenir i la coneixem a fons: novembre

Fase 6. Planifiquem i organitzem el PS: desembre i gener

Fase 7. Realitzem el PS: febrer - maig

Fase 8. Revisem el PS i fem una festa per celebrar que l'hem acabat: maig

6. No cal dir que aquesta proposta és absolutament orientativa i, d'entrada, descarta els PS que es fan a l'estranger en el marc de la sortida/campament d'estiu.

Possibles àmbits on es poden dur a terme els PS

Els projectes que es poden dur a terme i els àmbits on fer-ho en el marc del PS de Truc són pràcticament infinits i és bo que vosaltres, amb els nois/es de la branca, trobeu allò que us engresqui i us motivi. A continuació us presentem un esbós de possibles projectes (projectes embrionaris!) ordenats per diferents àmbits.

ÀMBIT DE L'EDUCACIÓ FORMAL

- Reforç escolar a nens/es amb dificultats.
- Classes de llengua per a nous/noves.
- Formació tecnològica, de la informació i de la comunicació a la comunitat que és analfabeta digital.

ÀMBIT DE L'EDUCACIÓ NO FORMAL

- Organització d'activitats lúdiques i culturals per a col·lectius susceptibles de patir pobresa, marginació o exclusió social.
- Organització de casals d'estiu (per a infants i joves de col·lectius desfavorits o exclosos).
- Organització de campaments (per a infants i joves de col·lectius desfavorits o exclosos).
- Col·laboració en l'organització d'una estructura associativa que assumeixi un programa estable en l'àmbit del lleure (per a infants i joves de col·lectius desfavorits o exclosos).
- Organització de rutes culturals o històriques pel barri, ciutat o poble (per a tothom i especialment per a col·lectius desfavorits).

ÀMBIT DEL TERCER SECTOR

Col·laboració en entitats i associacions adreçades a col·lectius desfavorits. PS d'ajuda en un marc institucionalitzat i condicionat a l'estructura i funcionament de l'entitat responsable.

- Gent gran
- Discapacitats
- Immigrants
- Presos
- Toxicòmans
- Etc.

ÀMBIT DE LA SOLIDARITAT I LA COOPERACIÓ ESTRANGERA

- Col·laboració en ONG amb programes propis.
- Organització d'un programa específic per aplicar en un país concret.
- Organització d'un projecte amb una comunitat específica d'un país estranger.

ÀMBIT CULTURAL

- Recuperació de la memòria històrica o la memòria oral.
- Recuperació del patrimoni cultural, industrial, arquitectònic o artístic (inventari de fonts; inventari de patrimoni industrial; inventari d'indrets importants per a l'imaginari col·lectiu; inventari de fàbriques i de tallers; inventari de seus socials, sindicals i polítiques; inventari i història dels moviments veïnals, etc.).
- Programació cultural per a la gent del barri, poble o ciutat (ex: programació cinematogràfica i/o de cinefòrums oberts a tothom).
- Programació intercultural.
- Etc.

ÀMBIT RELIGIÓS

- Inventari i difusió de les diverses religions o confessions presents al barri, poble o ciutat.
- Inventari que expliqui els diferents centres de culte de totes les religions presents al barri, poble o ciutat.
- Estudi sobre les necessitats i problemàtiques de les diferents confessions religioses.
- Organització d'un fòrum interreligiós en el qual participin membres de les diferents religions.
- Organització d'un fòrum religiós alternatiu per a joves inquiets que entronqui amb els propòsits de la teologia de l'alliberament.
- Etc.

ÀMBIT MEDIAMBIENTAL

- Recuperació de zones amenaçades o deteriorades.
- Recuperació de rius, prats i zones verdes.
- Programes d'estalvi energètic.
- Programes de reciclatge.
- Programes de recuperació i cura de fauna i flora.
- Programes de conscienciació ecològica.
- Etc.

ÀMBIT DE LA SALUT

- Campanyes de sensibilització sobre estils de vida saludables.
- Campanyes de prevenció d'addiccions.
- Campanyes de donació de sang, òrgans, etc.

ÀMBIT DE LA COMUNICACIÓ

- Elaboració de revistes.
- Programa de ràdio o TV.
- Enregistrament de vídeos o realització de documentals per denunciar un problema o una injustícia social.
- Etc.

ÀMBIT D'ACCIÓ POLÍTICA I D'ACCIÓ CIUTADANA

- Organització de plataformes reivindicatives i de protesta.
- Realització d'enquestes i anàlisis prospectives sobre temes susceptibles de generar pobresa, marginació o exclusió social:
  - necessitats de la gent gran a...
  - necessitats dels immigrants a...
  - necessitats dels joves a...
  - necessitats dels infants a...
  - Etc.

ALTRES ...

El paper de l'animador/a en el PS

No és forassenyat afirmar que el paper de l'animador/a, si bé és clau en tot el Truc, té una dimensió especial a l'hora de plantejar la descoberta, i sobretot quan es pensa, s'executa i es revisa el PS. L'animador/a, en aquesta fase, ha d'atiar el foc: fent valer en positiu i amb humilitat el carisma que té, encén espurnes perquè els i les trucaires s'il·lusionin amb el PS.

L'animador/a els proporciona idees perquè la branca acabi triant el PS que vol dur a terme; els proporciona el mètode perquè els nois/es facin una bona planificació; els ofereix instruments perquè els nois/es executin i avaluin el projecte; els ajuda a preparar la festa d'acabament del PS.

En tot aquest procés, l'animador/a hi és i no hi és al mateix temps, intervé amb discreció i només quan fa falta, està atent perquè des del principi fins al final el PS no es desvirtuï. El paper d'acompanyant que reclamem en tot el Truc i de manera especial en aquesta fase no està renyit amb una concepció proactiva que ha de garantir el desenvolupament d'un bon PS.

La sortida

.....

Què és la sortida?

En el sentit més físic del mot, sortir vol dir que alguna persona o cosa passa de dins (interior) a fora (exterior). Moltes vegades aquest «passar» està marcat per una línia divisòria: la porta del vostre cau, per exemple, separa l'espai on us reuneu i feu determinades activitats relacionades amb la branca d'un altre espai (el carrer, la plaça) on gent plural fa activitats diverses i sovint força indeterminades.

Amb la paraula *sortida* també designem un estat o una condició diferent d'aquella amb la qual ens hem identificat durant un temps: la Maria surt del món universitari el dia que acaba la carrera i es posa a treballar; en Roger surt de la vida monàstica el dia que «penja els hàbits» i torna al món seglar; la Marta surt de la colla castellera el dia que en plega definitivament, etc. En aquesta darrera acceptió, la «sortida» implica deixar un passat que ha confegit –de manera molt o poc

accentuada– la nostra identitat i al mateix temps implica «entrar» en una nova situació que, de lluny o de prop, continuarà marcant la nostra persona.

Hi ha encara una altra lectura de la paraula *sortida* que ens remet a la seva arrel etimològica, que coincideix amb la paraula *sort*. La sortida, en aquesta acceptió del mot, és consubstancial amb la incertesa i pot ser també un clam o una advocació per tal que els atzars siguin favorables davant el futur desconegut. La majoria de sortides impliquen la recerca de nous reptes, noves aventures, noves coneixences. Per tant, la sortida és un moment per dir-nos també «que tinguem sort».

Les «sortides» solen ser moments delicats per tot el que impliquen: passem d'un estat a un altre; deixem de tenir uns companys i companyes amb qui hem compartit un temps i ens envoltam d'uns altres; abandonem unes rutines per adquirir-ne unes de noves, etc. Quan aquesta sortida és preparada, quan hi ha un procés d'acompanyament i, sobretot, quan hi ha elements de continuïtat entre el que es deixa i el que s'agafa, les «sortides» no són traumàtiques i enforteixen qui fa el pas.

A Truc entenem la «sortida» com un procés reglat mitjançant el qual tots els trucaires que pleguen viuen un procés individual, grupal i amb l'entorn que els permet cloure amb èxit una etapa important de la seva vida. Aquesta eclosió implica relacionar d'una manera intel·ligent el passat que han viscut amb el present que es troben i el futur que a través d'un estat elevat de consciència els agradarà de viure.

Com es duu a terme?

Ja hem dit que a Truc en la sortida treballarem tres nivells: individual, grupal i d'entorn.

Sortida al nivell individual

El trucaire reflexiona críticament sobre el seu pas per l'escoltisme i el guiatge i es planteja el seu futur. És un treball personal i individual, per bé que requereix un acompanyament actiu de l'animador/a, que orienta el i la trucaire vers el projecte de vida.

Preguntes pertinents que es poden plantejar per treballar el passat/present:

PASSAT

- Què he après?
- Com ho he après?
- De qui i on ho he après?
- De què m'ha servit el que he après?
- Els bons llocs i els bons moments que he viscut i que són significatius per a mi.

Preguntes pertinents que es poden plantejar per treballar el futur:

FUTUR

- Què m'agradaria aprendre?
- De qui penso aprendre?
- Què puc aprendre?
- On m'agradaria aprendre?
- Per què vull aprendre?
- Bons llocs on puc aprendre.
- Què puc aportar als llocs on aprengui?

Aconsellem treballar aquestes qüestions en alguna sortida del segon semestre del segon any en la qual els nois/es i l'animador/a tinguin temps suficient per poder-ne parlar amb profunditat i sense pressa.

La tasca orientadora de l'animador/a serà més o menys eficaç en la mesura que, entre altres coses, tingui un carisma reconegut pels trucaires, tingui un ascendent positiu sobre el grup i, evidentment, conegui a fons els nois/es.

Sortida al nivell grupal

El trucaire reflexiona críticament sobre el seu pas per la unitat de Truc. És un treball col·lectiu i es manifesta davant de la branca. En aquest nivell, l'animador/a crearà un marc de confiança perquè en un bon lloc i un bon moment (una sortida, per exemple) la gent s'expressi lliurement i amb honestedat. Es tracta que els i les trucaires diguin allò que senten de debò sobre el seu pas per la branca i no pas allò que se suposa que s'ha de dir per quedar bé.

QÜESTIONS

- Què m'ha aportat la unitat de Truc?
- Què he aportat jo a la unitat de Truc?
- Què no m'ha agradat o m'ha molestat de Truc?
- Què m'ha agradat?

És recomanable dur a terme una celebració o un ritual que posi punt final al grup (un grup que, com a mínim, ha tingut dos anys d'existència en la branca). Saber executar i visualitzar de manera festiva l'acabament és important per al creixement personal de tots els membres.

Sortida al nivell d'entorn

El trucaire reflexiona críticament sobre el seu pas per l'agrupament. És un treball col·lectiu i es manifesta davant de tot l'agrupament.

QÜESTIONS

- Què m'ha aportat l'agrupament?
- Què he aportat jo a l'agrupament?
- Què no m'ha agradat o m'ha molestat de l'agrupament?
- Què m'ha agradat?

Considerem també oportú fer alguna celebració ritual per festejar la fi de l'etapa educativa dels nois/es. Potser és pertinent plantejar una promesa (festiva, transcendent i pública) mitjançant la qual els trucaires expressin el seu compromís davant de tot l'agrupament a fi de valorar el que han viscut, per objectivar el que han après durant seu pas per l'escoltisme i el guiatge, etc.

Quan es duu a terme i on?

L'etapa de «sortida» es comença a treballar així que s'acaba el projecte de servei i s'acaba amb el campament del segon any. És oportú iniciar el primer nivell que hem plantejat al segon semestre del segon any, i successivament es treballen els dos nivells restants.

! després de la sortida, què?

En la línia del que hem comentat anteriorment, és convenient que l'animador/a orienti els trucaires sobre algunes de les coses que poden fer els nois/es quan surtin de Truc. És interessant proporcionar informació que obri les mires dels nois/es.

La llista de coses que poden fer és, òbviament, molt llarga i difícil d'enregistrar exhaustivament. Valgui com a punt de partida l'esment de tres fonts bàsiques:

- Incorporació a l'agrupament (integrant-s'hi com a caps o membres de suport).
- Incorporació al Moviment (formant part de les comissions, grups de treball i altres estructures pròpies de l'organització).
- Incorporació al seguit d'entitats, associacions, fundacions i organitzacions variades d'àmbit nacional o internacional que, d'una manera o altra, pretenen millorar les condicions de vida de les persones.

És un deure de l'animador/a tenir informació rellevant sobre aquests àmbits per tal d'informar i orientar adequadament els i les trucaires que pleguen.

DIMENSIONS DE LA SORTIDA

Un mateix

L'orientació vers el futur

El grup

El comiat - celebració i reflexió

L'entorn

El compromís

8.3. Els dinamismes: el petit grup, el progrés personal, el joc institucional, el compromís i la fraternitat universal⁷

.....

Per finalitzar aquest apartat metodològic ens cal amanir les diverses fases de Truc i el treball de les tres dimensions amb oli i sal. Perquè els dinamismes són això: l'oli que lubrica les nostres accions educatives (fent que no s'encallin) i la sal que fa que els aliments tinguin més gust.

Per ressituar els despistats i orientar els nouvinguts, direm que en tot procés educatiu vivencial i comunitari, i molt especialment en aquells que passen per la realització de projectes en grup, hi ha cinc desllorigadors que determinen no sols l'èxit de la comesa i del grup, sinó també la qualitat dels aprenentatges que adquirirem: el petit grup, el progrés personal, el joc institucional, el compromís i la fraternitat universal⁸.

A continuació ens centrarem a fer una aproximació específica a cada dinamisme en relació amb el mètode truc i amb cada una de les seves fases.

El petit grup

.....

Tal com hem plantejat, a Truc la unitat gairebé sempre serà un petit grup, amb un nombre de persones suficient perquè esdevingui operatiu i eficient per desenvolupar projectes, i alhora un espai de vida on tots puguem estar igualment a prop els uns dels altres i on l'acompanyament mutu i la vivència compartida ens generi una identitat col·lectiva. A Truc, doncs, la unitat és al mateix temps l'equip de treball i l'espai de vida.

7. Aquest capítol ha estat escrit per Lluç Pejó i Climent i Dani Palau i Vidal.

8. Si us interessa aprofundir en definicions més extenses i generals d'aquests motors de l'aprenentatge us anirem a consultar: ESSOMBA, M. A. *Codi obert. Programari lliure per a caps*. Valldoreix: Minyons Escoltes Guies Sant Jordi de Catalunya, 2008; FRANCH, Q. *A l'aguait d'una aventura*. Valldoreix: Minyons Escoltes Guies Sant Jordi de Catalunya, 2008; FRANCH, Q. (coord.). *Estels Enllà*. Barcelona: Minyons Escoltes Guies Sant Jordi de Catalunya, 1980.

Fase de descoberta

El petit grup és un espai de confiança on construir la pròpia identitat i reconèixer la diversitat.

Un aspecte fonamental és redescobrir-nos com a grup, saber els interessos i les motivacions de cadascú per establir què som i què podem fer com a grup.

Com a equip de treball, el petit grup ens permet preparar descobertes adaptades als interessos de cadascú.

Fase de projecte

Cal vetllar perquè al llarg del projecte cadascú trobi (i el grup li reconegui) un paper rellevant, una aportació singular al projecte.

El petit grup és en aquesta fase la «unitat d'acció». A l'hora de fer, el grup és qui té la capacitat suficient i l'eficiència necessària per tirar-lo endavant com a equip.

Fase de sortida

És el moment de prendre consciència d'allò que cada trucaire ha aportat al grup i del que la unitat li ha aportat a ell.

Acomiadem-nos com a grup amb una bona celebració, prenent consciència de la trajectòria compartida i celebrant-la.

El progrés personal

Aquest dinamisme impregna tot el mètode truc de manera persistent. El diàleg permanent que s'estableix entre l'individu, el grup i l'entorn cerca en tot moment connectar les vivències a la unitat amb el jo més íntim, la qual cosa permet conèixer-se millor un mateix i ajuda a configurar un projecte de vida propi i autèntic.

ANIMA'T!

Fase de descoberta

És temps d'aprofundir en el coneixement d'un mateix: autoconcepte, dimensió espiritual.

Podem relatar i reviure la biografia compartida com a grup al llarg dels anys a l'agrupament, per explicar-nos com a persones i com a grup.

Ampliem els interessos a partir del testimoni de persones «contagioses», inspiradores.

Fase de projecte

Tirar endavant un projecte en tota la seva extensió i amplitud ha de comportar un moment d'«explosió» i desenvolupament de noves competències de cada trucaire. Alhora, permetrà prendre consciència de la necessitat de transformar i ens adonarem de la qualitat de l'aportació personal en el resultat del grup.

Cal digerir positivament l'agraïment, l'afecte rebut i el reconeixement dels destinataris del projecte perquè es transformin en satisfacció i confiança personal i col·lectiva, però no pas en autocomplaença.

Fase de sortida

Orienta cada un dels i les trucaires respecte de nous camins de creixement personal dins i fora de l'escoltisme i el guiatge.

Cal trobar el moment perquè cada trucaire reconegui allò que li han aportat els companys i companyes en aquesta etapa de Truc i en tot el viatge de l'escoltisme i el guiatge.

És també el moment d'identificar àmbits d'actuació i promoure l'apoderament per a la presa de noves responsabilitats socials més enllà de l'agrupament.

El joc institucional

El fet que la unitat sigui un grup reduït, generacional i autogestionat ens pot fer pensar que a Truc el joc institucional no hi és present. Però d'una manera informal caldrà establir els mecanismes per organitzar-nos, repartir responsabilitats, prendre decisions o garantir que tothom participi. A més, a Truc el joc institucional també s'obre enfora en forma de xarxa: cal aprendre a relacionar-se amb entitats del conjunt de la societat per descobrir noves realitats i per col·laborar a l'hora de dur a terme els projectes.

Fase de descoberta

L'autogestió de la unitat és bàsica per a l'organització de descobertes que satisfacin els interessos de cada un dels trucaires. Segurament aquesta autogestió serà força imperfecta, de manera que caldrà acompanyar-la.

Apareix la necessitat d'iniciar el treball en xarxa: contacte i relació amb entitats i institucions locals, nacionals i internacionals.

Fase de projecte

Cal fer explícita l'assumpció de responsabilitats individuals envers el grup.

L'autogestió en el desenvolupament del projecte presentarà noves dificultats: repartiment de tasques i assumpció de responsabilitats per a l' assoliment dels objectius.

El treball en xarxa entrarà en una fase més complexa, amb l'establiment de col·laboracions i el desenvolupament cooperatiu de tasques amb altres entitats.

Fase de sortida

Comiat de l'agrupament. Serà bo trobar fórmules per a la celebració conjunta amb totes les branques de l'agrupament.

El compromís

El compromís forma part de la substància de Truc, tal com ha quedat palès en la definició que en fem a Truc. És present d'una manera tan intensa en totes les fases i en totes les dimensions d'aquesta etapa que es proposa que es faci explícit en forma de celebració.

ANIMA'T!

Fase de descoberta

El primer compromís és envers un mateix, prenent consciència de la pròpia vida i desenvolupant l'habilitat de portar-ne les regnes.

Fase de projecte

El compromís és principalment envers la unitat, a través de les tasques i les responsabilitats per dur a terme el projecte.

Fase de sortida

És el moment de prendre consciència del compromís com un component essencial dels projectes personals de qualitat. En aquest sentit, una explicació del compromís a través de la celebració, en la qual aflori la dimensió simbòlica, pot ajudar a aquesta presa de consciència.

Ara ja d'una manera més concreta i personalitzada cal explorar nous àmbits d'actuació per a la transformació social més enllà de l'agrupament.

La fraternitat universal

Truc ens brinda un moment d'especial eclosió de la fraternitat universal en totes les seves escales: des del servei en l'àmbit local fins a la descoberta internacional o l'experiència de pertànyer a un moviment mundial com l'escoltisme i el guiatge. Les xarxes socials fan possible avui, més que mai, esdevenir persones arrelades al veïnat i al país, i alhora amb una consciència de veritables ciutadans del món.

ANIMA'T!

Fase de descoberta

En aquesta primera fase convé reflexionar i investigar sobre la pròpia concepció del món i de la condició humana.

També cal reconèixer la diversitat dins el grup de Truc.

Podem establir un contacte directe amb persones, entitats i xarxes locals, nacionals i internacionals, afinant la nostra sensibilitat.

Fase de projecte

Provarem d'experimentar l'alteritat a través del contacte directe amb els destinataris del projecte.

Es valorarà allò que tenim en comú com a agent de transformació: el projecte d'unitat com a «somni compartit», capaç d'aglutinar-nos en la diferència.

A més, el caràcter del projecte de servei ens permetrà atansar-nos des d'una perspectiva més emocional a persones concretes amb necessitats concretes i amb contextos ben diferents dels nostres.

Fase de sortida

Tot l'itinerari recorregut a l'agrupament, i especialment a Truc, ha de facilitar la presa de consciència de la importància que la dimensió humana ha de tenir a l'hora d'orientar els projectes personals.

Convindrà incorporar una perspectiva global a l'hora de plantejar-se nous àmbits d'actuació i d'implicació personal.

9.

L'animador/a

Amb el que hem escrit fins aquí ja hem dit moltes coses sobre el paper de l'animador/a en els diferents moments de Truc. Amb tot, com que considerem que és una figura essencial en el procés educatiu de la branca, pensem que és necessari ampliar l'explicació per tal que tot plegat quedi tan ben definit com sigui possible i, sobretot, perquè tu, animador/a, tinguis ben clar el rol que hi desenvolupes.

Un nom diferent per a una funció educativa similar

.....

Hi ha una expressió popular que diu que «el nom no fa la cosa», però amb el que tenim entre mans no és ben bé així. Efectivament, l'animador/a de Truc té una funció similar a la dels caps de les altres branques: és un acompanyant del procés educatiu dels nois i noies, un facilitador de contextos d'aprenentatge i d'experiències significatives, un catalitzador de les dinàmiques del grup, etc., però, a diferència del que passa a Pioners i Caravel·les, Ràngers i Noies Guies, Llops i Daines..., el responsable del grup ha d'adequar-se tan bé com pugui al perfil dels trucaires (sense que s'arribi a confondre amb aquests). D'altra banda, ha de donar molta corda perquè el grup –així que sigui madur– tendeixi a regular-se i autogestionar-se. L'animador/a de Truc, com veureu tot seguit, és una figura que hi és i no hi és a la vegada, que apodera el grup perquè tiri endavant al més autònomament possible, que dóna alè a la colla de nois i noies perquè respiri tota sola...

Diem que és una figura que fa un joc d'equilibris prou intel·ligent per quedar relegat en un pla secundari en el moment que el grup ha interioritzat i ha assumit les responsabilitats que li són pròpies.

Funcions i tarannà

.....

L'animador/a, com diu la paraula, anima els i les trucaires a seguir el camí marcat al mètode i dóna les orientacions necessàries perquè assoleixin una autonomia plena en un marc perfectament reglat però flexible. L'animador/a fa un paper d'acompanyament, més actiu en un primer moment i menys en un segon.

En tot això que expliquem és bo no confondre rols. L'animador/a no forma part del grup d'iguals. El seu rol no és estrictament el de company, de col·lega, ni tan sols el de líder natural, sinó d'educador/a en el sentit més ampli de la paraula.

L'animador/a dota d'ànima el grup tot renunciant explícitament a ser-ne ell.

Un perfil exigent

Siguem clars: d'animador/a de Truc no en pot ser tothom... o, si més no, no en qualsevol moment i menys de qualsevol manera. Aquesta tasca (com qualsevol altra) té uns requisits específics que són marcats per la naturalesa del grup, per les competències necessàries per dinamitzar el mètode, per la dimensió afectiva que ha d'establir amb els i les trucaires i pel valor que la branca li atribueix com a animador/a.

Les característiques del perfil de l'animador/a no són, doncs, capricioses ni arbitràries, sinó que estan fonamentades en les necessitats psicològiques dels trucaires i en els elements pedagògics del mètode.

Cal prendre's aquestes consideracions amb molta atenció. Som conscients que en l'estructura actual dels agrupaments no abunden perfils com els que descriurem a continuació, però entenem que aquest és un aspecte clau, i en aquest sentit els consells d'agrupament haurien de cercar solucions imaginatives per trobar perfils que compleixin els requisits següents:

- Persona amb certa diferència d'edat respecte als trucaires i que no hagi compartit branca amb ells/es (s'entén com a company/a). La franja d'edat orientativa de l'animador/a es mouria entre 23 i 28 anys.
- Persona amb alguns anys d'experiència com a cap (dos anys o més).
- Persona amb un grau elevat de maduresa personal.
- Persona amb carisma.
- Persona que hagi conegut trucaires abans (que hagi estat cap d'ells algun any de Pioners i Caravel·les o de Ràngers i Noies Guies).
- Persona conscient de la feina que és ser animador/a i del que implica.
- Persona coneixedora del mètode truc.
- Persona compromesa.
- Persona que assumeix l'encàrrec per a dos anys com a mínim.

L'animador/a a l'agrupament

Com es tria l'animador/a?

El Consell d'Agupament decideix qui serà l'animador/a o animadors. La decisió es farà a partir dels criteris acabats d'esmentar, amb el màxim de consens possible, i es tindran en compte les preferències dels aspirants a animador/a, i també les seves incompatibilitats.

La relació amb l'agrupament i el seu paper

- L'animador/a és un cap més al Consell, amb tots els drets i deures que això comporta.
- L'animador/a cal que informi el Consell de tot el que es fa a Truc, de la mateixa manera que ho fan les altres branques.
- L'animador/a ha de transmetre la importància d'aquesta branca dins de l'agrupament i vetllar perquè sigui així.

103

El treball en equip

- Una branca, dues unitats (Truc 1 i Truc 2): Tot i que l'animador/a es bolca de ple en la seva unitat, això no priva que hi hagi un cert treball en equip amb l'animador/a de l'altra unitat. Pot resumir bé aquesta dinàmica l'expressió «treball en equip amb actuació separada».
- L'animador/a de Truc 2 és un referent i acompanya de la millor manera possible l'animador/a de Truc 1.
- Entre Truc 1 i 2 hi haurà, tant com es pugui, espais compartits que afectaran tant la dinàmica dels caps com la dels nois/es. Els espais compartits entre els nois/es de Truc 1 i Truc 2 seran puntuals i sempre molt focalitzats.
- Representació conjunta dels animadors i animadores de 1r i 2n any de la branca de Truc al Consell.

El compromís personal de l'animador/a

- El compromís és, com a mínim, per a dos anys.
- L'animador/a es compromet a créixer conjuntament amb el grup que acompanya.
- L'animador/a es compromet a treballar per tal que els seus trucaires assoleixin els objectius de la branca.
- L'animador/a es compromet a desplegar el mètode d'acord amb els criteris i fases aquí expressats.

La formació

Un bon animador/a només pot fer bé la seva feina si es forma adequadament. En el vostre cas, la formació és diversa i la podeu fer a partir de diversos suports i moments. Us convidem que us formeu a través de:

- Lectura i discussió col·lectiva del mètode
- FORTRUC. Formació anual de caràcter monogràfic de Truc
- Adjunts de branca de la demarcació o sector
- L'Equip de Demarcació i els espais de demarcació

10.

Solucionari

Com ja hem dit en la presentació de la proposta metodològica de Truc, les particularitats d'aquesta branca i les seves diferències en cada agrupament fan necessari tenir en compte excepcions organitzatives que de cap manera han de desvirtuar els objectius o les estratègies principals del mètode.

Tot seguit es plantegen alguns casos que poden aparèixer amb unes possibles «solucions» per no descafeïnar la proposta.

Possibles situacions que ens podem trobar:

No hi ha animador/a de Truc

Aquest cas apareix en agrupaments amb un nombre insuficient de caps. Siguem clars d'entrada: per raons pedagògiques, però també legals, entenem que no hi pot haver una unitat de Truc sense animador/a. L'animador/a és una peça fonamental i indispensable per al funcionament de la branca. A partir d'aquesta premissa:

- L'agrupament s'ha de plantejar molt seriosament la prioritització a l'hora de distribuir els caps entre les diverses unitats. Cal buscar dins i fora del Consell per procurar trobar un animador/a amb el perfil escaient per a la comesa.
- Es pot plantejar la unió de la unitat de Truc amb els trucaires d'un agrupament

proper. En aquest cas, els equips d'agrupament dels dos agrupaments s'hauran de coordinar molt bé per tractar-se d'una unitat que simultàniament formarà part dels dos agrupaments (i no pas de cap dels dos).

No hi ha prou animadors per tenir dues unitats de Truc

.....

Aquest és un cas menys extrem que l'anterior però, tot i ser menys dramàtic, planteja algunes complicacions a l'hora d'implantar el mètode que es proposa en aquest llibre.

A més de les solucions plantejades en el punt anterior, es pot considerar la possibilitat que un sol animador/a es faci càrrec de tots els trucaires. En aquesta proposta pretenem que els i les trucaires puguin desenvolupar l'itinerari previst de dos anys en el marc d'una mateixa unitat que tindrà, això sí, espais comuns i espais propis. Com probablement deveu pensar, no és fàcil. En una primera aproximació podem pensar com a espais compartits els que són de caràcter vivencial (excursions, realització d'activitats al cau...), mentre que els moments de treball personal s'hauran de correspondre amb el moment vital de cadascú, per tant, separant les dues generacions de la branca.

Pel que fa al projecte de servei, es poden explorar solucions com ara que els trucaires de primer any participin en el projecte ja engegat pels de segon any, entenent-lo com un espai de descoberta i de col·laboració amb els seus companys, però sempre tenint present que aquest projecte no és fruit del seu propi procés com a grup.

No hi ha prou trucaires per fer dues unitats de Truc

.....

Aquest cas, tot i ser produït per una raó diferent de la que acabem de presentar, ens porta a una situació molt similar a la del cas anterior.

Efectivament, és convenient que la unitat de Truc tingui un nombre suficient de trucaires que permeti constituir un grup ric i amb capacitat d'actuació. Fa de mal dir, però, a tall orientatiu, el mínim nombre de trucaires hauria de ser d'unes cinc persones. En cas que no assolim aquest nombre, serà gairebé preferible unir tots els trucaires en una sola unitat i seguir els criteris d'implantació de la proposta metodològica que hem suggerit en el punt anterior.

108

No podem fer dos anys de Truc

.....

Aquest cas es pot produir, com a mínim, per dues situacions que val la pena diferenciar.

Sovint l'escurçament de l'etapa de Truc es deu a la necessitat de relleu de nous caps al Consell. En aquest cas, cal fer tot el possible per no precipitar la incorporació de trucaires com a caps, perquè això interromp el seu procés d'aprenentatge i, a més, converteix el Consell en una organització excessivament jove i inexperta.

Una altra raó de l'escurçament de Truc pot ser la mobilitat dels i les trucaires en passar a l'etapa universitària (especialment punyent en nuclis allunyats dels centres universitaris). Aquesta situació és menys manejable per a l'agrupament, ja que la problemàtica es deu a factors externs.

Arribat el cas que no es pugui dur a terme un segon any amb una continuïtat majoritària dels trucaires, es proposa centrar la proposta en les fases de **descoberta i sortida**. Tot i que fer això significa una renúncia important, cal tenir en compte que les dues fases que sí que podem dur a terme tenen ple sentit per elles mateixes. Fent-ho d'aquesta manera, l'etapa de Truc és coherent i permet que tingui la seva funció d'etapa culminant en el procés educatiu de l'escoltisme i el guiatge.

Minyons Escoltes i Guies
de Catalunya

Els ocells migratoris van d'un lloc a l'altre volant lliurement pel cel obert. Malgrat que en aquest espai tan ampli i aparentment indefinit no hi ha senders marcats, les aus utilitzen rutes definides per no perdre's i, sobretot, per arribar tan aviat com puguin a destí. *Mètode de Truc. Proposta pedagògica per a joves escoltes i guies* vol ser una proposta de full de ruta perquè els i les joves animadors/es puguin fer bé la seva feina i que aquesta sigui rellevant, plena de sentit i reeixida per als joves d'una branca, Truc, que en aquest mètode es defineix com el punt culminant del procés educatiu a l'escoltisme i el guiatge.

Jordi Feu i Gelis és sociòleg i professor de la Facultat d'Educació i Psicologia de la Universitat de Girona. Ha impartit docència als estudis de Mestre, Educació Social i Pedagogia, i ha participat en diverses edicions en el màster "Drets Humans i Educació", entre d'altres. Bona part de la seva activitat investigadora s'ha centrat en temes socioeducatius com per exemple: l'escola rural a Catalunya; ciutat/poble educador; pobresa, marginació i exclusió social i immigració. La seva vinculació a l'escoltisme i guiatge s'inicia l'any 1985 quan entra a formar part de la unitat de Truc de l'AEiG Nostra Dona del Tura d'Olot. L'escoltisme, juntament amb els viatges, ha format part del que ell anomena la "universitat de la vida".

ISBN13- 978-84-616-1681-7

9 788461 616817